

Business Model Canvas

УПРАВЉАЊЕ СОФТВЕРСКИМ ПРОЈЕКТИМА

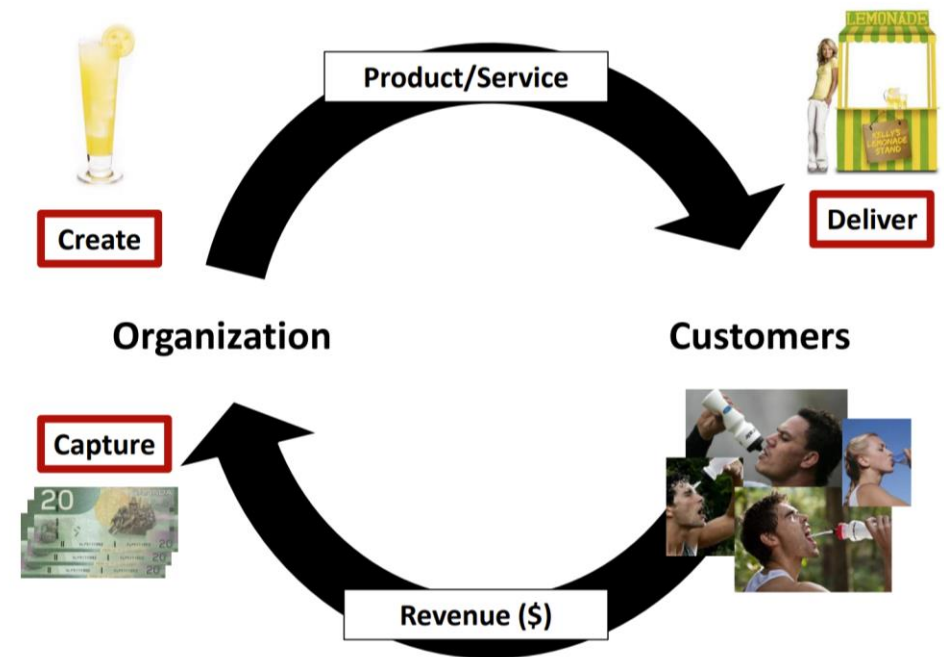
Пословни модел...

- ... описује како организација ствара и испоручује **вредност**.
- ... је метода вођења бизниса на начин који компанији доноси **профит**, указујући јој где ће се позиционирати у **тржишном** ланцу.
- ... описује *логику* креирања, достављања и чувања **вредности**.
- ... представља методе по коме се врши пословање и по коме компанија може сама, без ичије помоћи, да опстане. Дефинише како компанија послује, специфицирајући где је позиционирана у ланцу **вредности**.

Пословни модел...

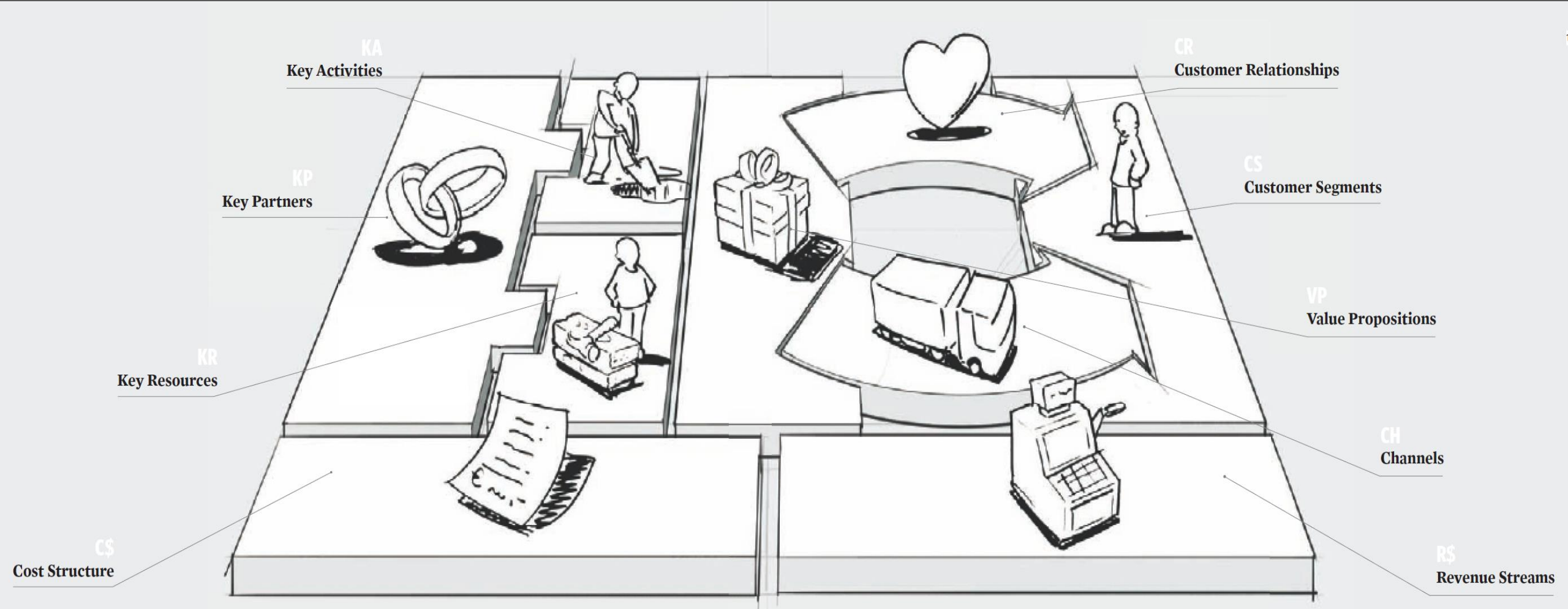
... описује начин на који компанија *ствара*, *испоручује* и *присваја вредност*.

Business Model Canvas

- Шаблон за развој и документовање постојећих и нових пословних модела.
- Визуелни алат чији елементи описују вредност коју компанија нуди, њену инфраструктуру, кориснике и финансије.

The Business Model Canvas

Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

Key Partners 	Key Activities 	Value Propositions 	Customer Relationships 	Customer Segments
	Key Resources 		Channels 	
Cost Structure 		Revenue Streams 		

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

DESIGNED BY: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

 Strategyzer
strategyzer.com

Зашто *Business Model Canvas*?

- **Заједнички језик** за описивање, визуелизацију, анализу, процену и промену пословног модела.
- Кратко и сажето изношење предлога на начин који је **свима разумљив**. Лако се дели и преноси.
- Дозвољава **брзе итерације** и промене.
- Подстиче визуелни начин размишљања, даје прецизан преглед главних чинилаца који утичу на пословање и поједностављен приказ **међусобних односа** девет компоненти.
- Подстиче иновације.

The Business Model Canvas

Designed for:

Outline Platform
Wedding Planning

Designed by:

Ane

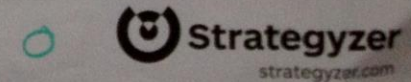
24.10.15

Version:

DESIGNED BY: Business Model Foundry AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

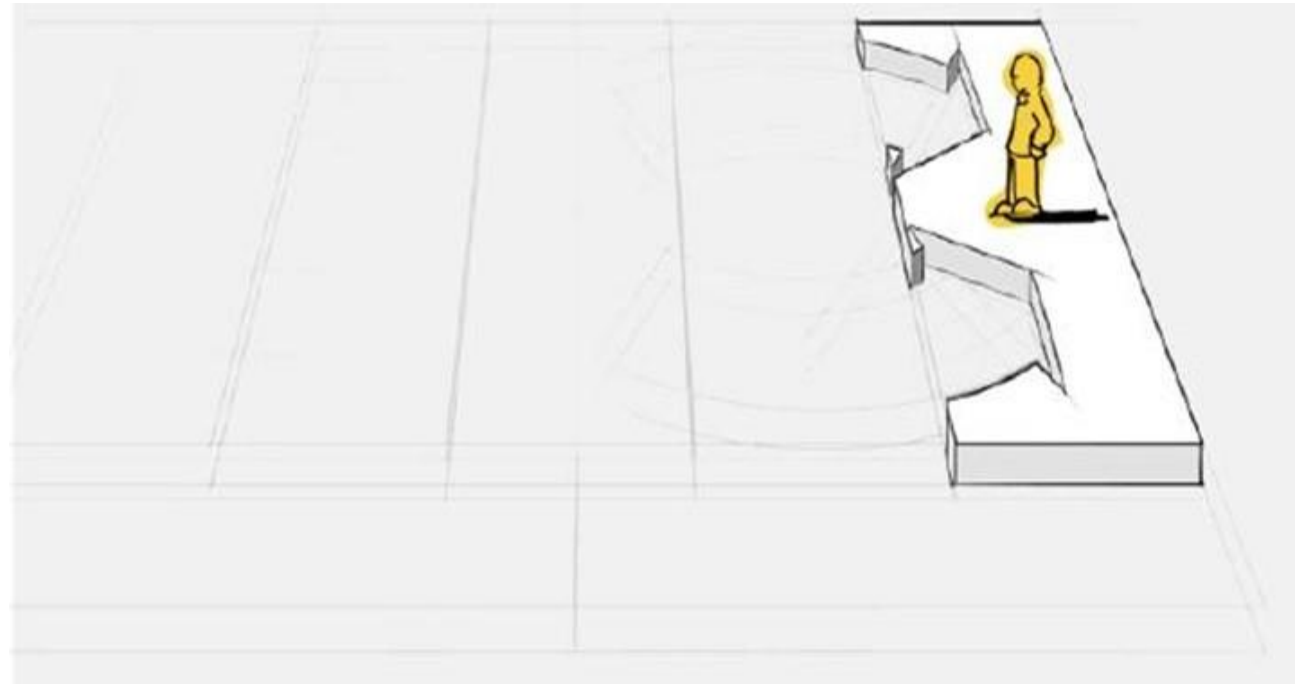

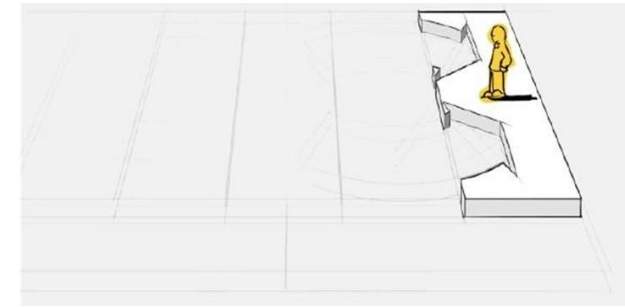
1. Кориснички сегменти

- За кога креирамо вредност?
- Ко су нам најважнији корисници?

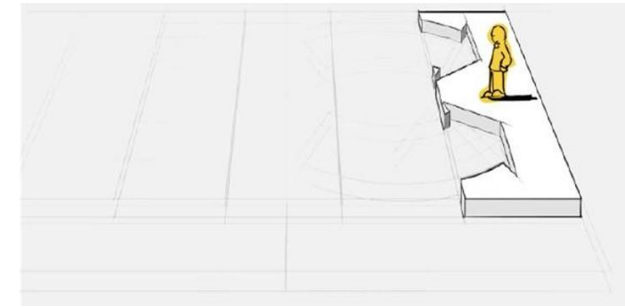

1. Кориснички сегменти

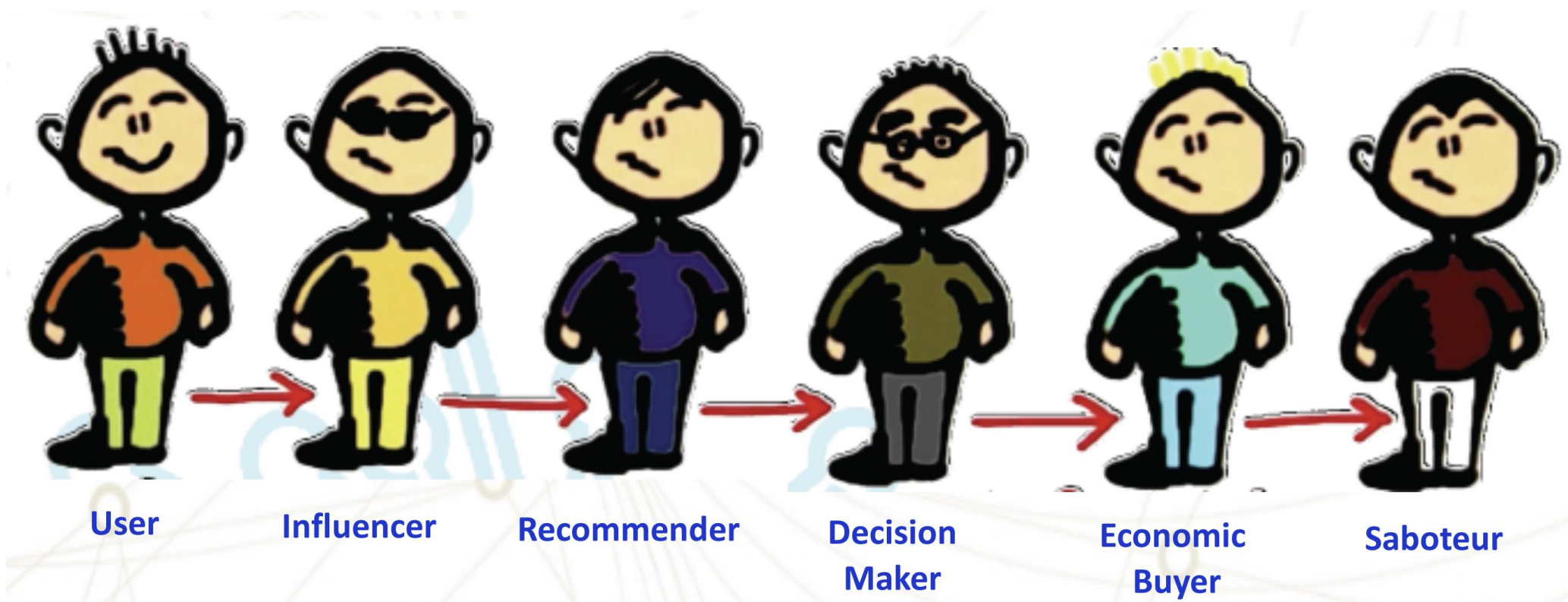
- Компонента *кориснички сегменти* дефинише различите **групе људи и организација** до којих компанија жели да стигне и да их опслужи.
- Корисници представљају *срце* сваког пословног модела.
- У циљу бољег задовољења корисника, компанија их може груписати у посебне сегменте у односу на честе потребе, понашања и остале атрибуте.
- Компанија може дефинисати један или више великих или малих корисничких сегмената у оквиру свог пословног модела. **Она мора донети јасну одлуку које сегменте ће опслуживати, а које игнорисати.**

Када корисничке групе представљају различите корисничке сегменте?

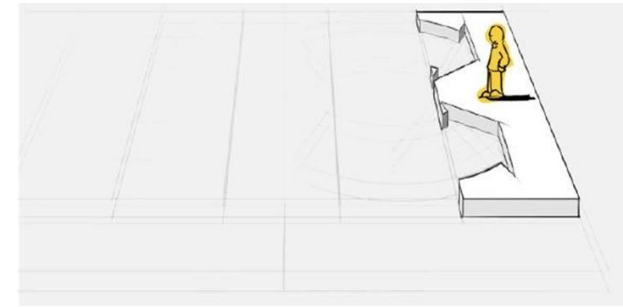

- Захтевају различиту понуду од компаније.
- До њих се долази коришћењем различитих канала дистрибуције.
- Захтевају другачије односе.
- Имају значајно различиту профитабилности.
- Желе да плате различите аспекте понуде.

Ко је ваш корисник?

Типови корисничких сегмената

Масовно тржиште

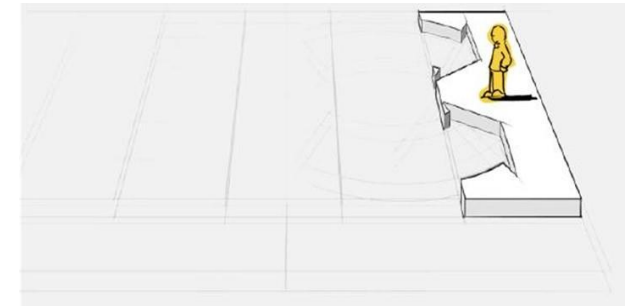
Тржиште нише

Сегментирано тржиште

Диверсификовано тржиште

Вишестране платформе

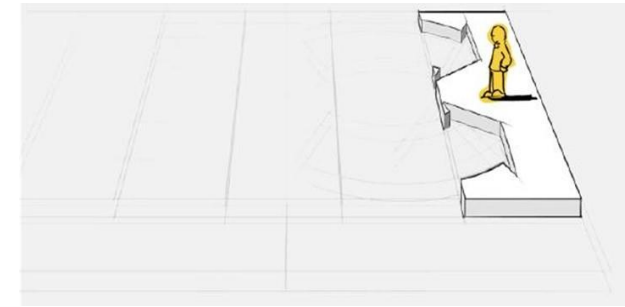
Масовно тржиште

- Нема разлике међу корисничким сегментима.
- Предложене вредности, канали дистрибуције и односи са корисницима се фокусирају на једну велику групу корисника са сличним потребама и проблемима.

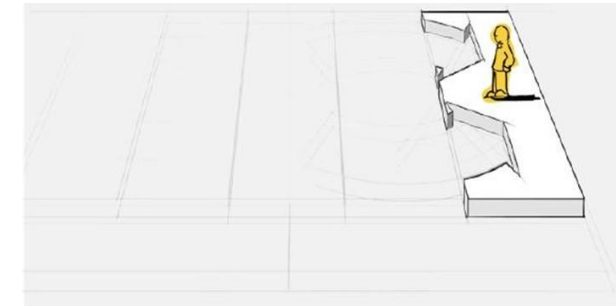
Тржиште нише

- Ово су веома специфични и специјализовани кориснички сегменти.
- Предлози вредност, канали дистрибуције и односи са корисницима су скројени за специфичне потребе тржишта.

Сегментирано тржиште

- Разлике у потребама и проблемима између корисничких сегмената су веома мале. То даље утиче на остале компоненте пословног модела као што су предлози вредности, канали дистрибуције, односи са корисницима и токови прихода.

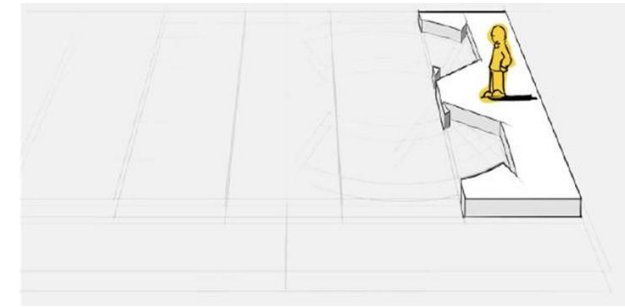
VOLKSWAGEN

AKTIENGESELLSCHAFT

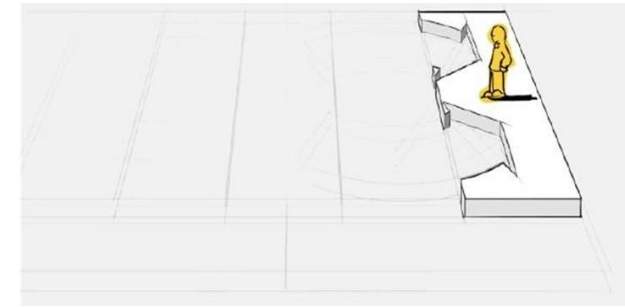
Диверсификовано тржиште

- Компанија опслужује два потпуно неповезана корисничка сегмента са веома различитим потребама и проблемима.

Вишестрана платформа

- Компанија опслужује два или више међусобно зависна корисничка сегмента.
- Да би пословни модел функционисао потребно је присуство свих сегмената.
- Вредност се ствара интеракцијом између сегмената.

Величина тржишта

TAM – *Total Available Market*

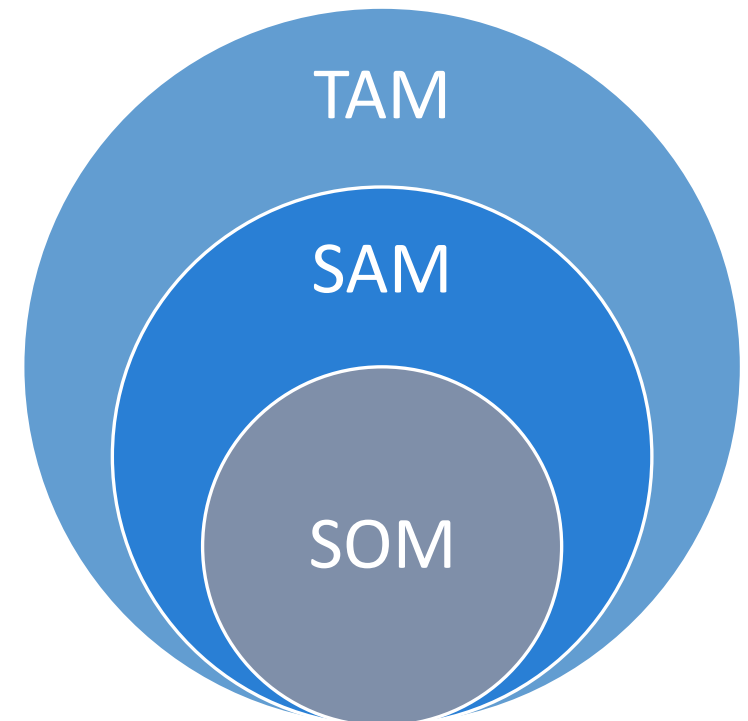
- Укупно тржиште за неки производ.

SAM – *Serviceable Available Market*

- Део укупног тржишта које компаније може да опслужи својим производом или услугом – *циљно тржиште*.

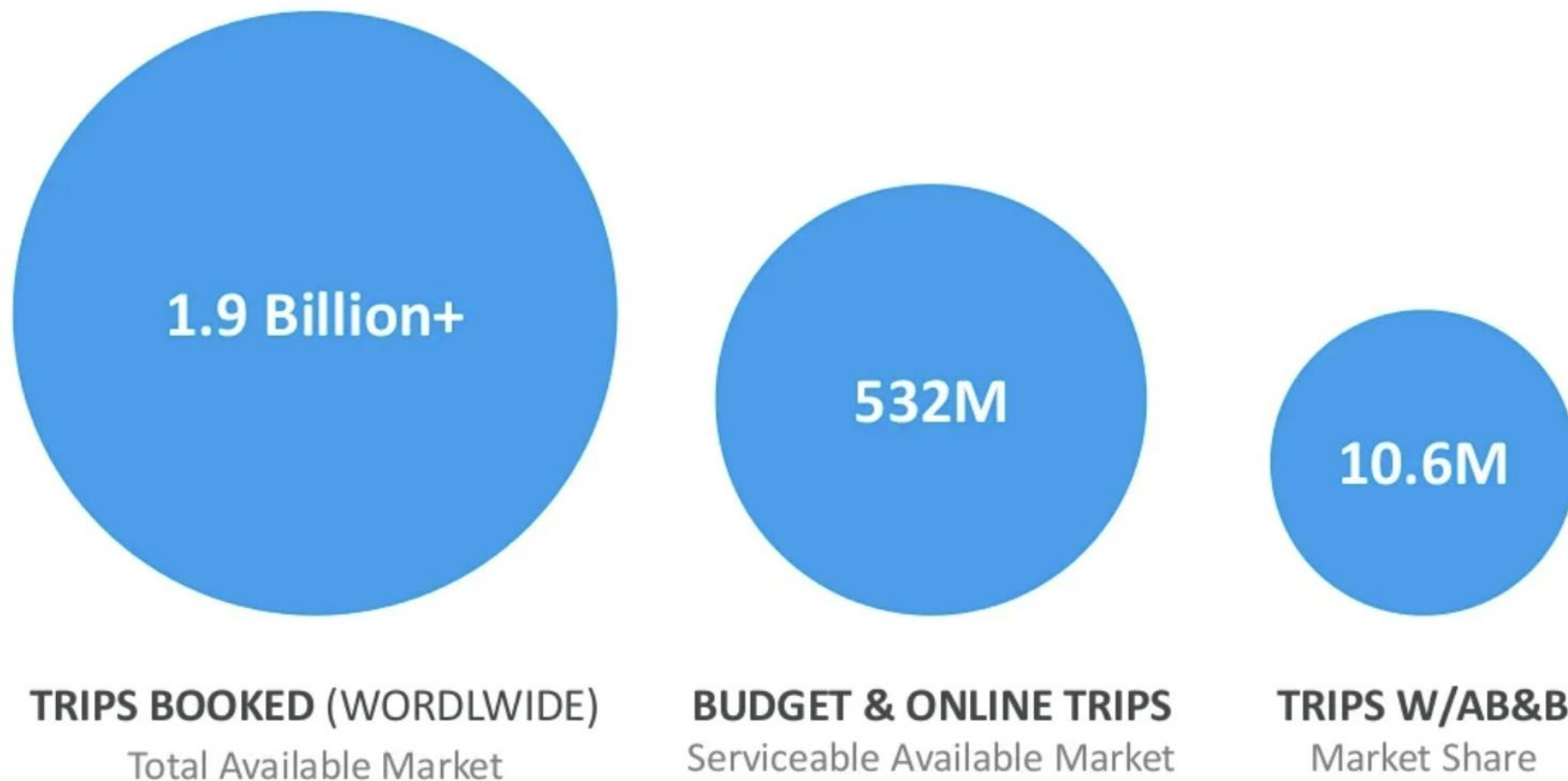
SOM – *Serviceable Obtainable Market*

- Део циљног тржишта које је компанији реално достижан – *реалистички циљ*.

Величина тржишта - *Airbnb*

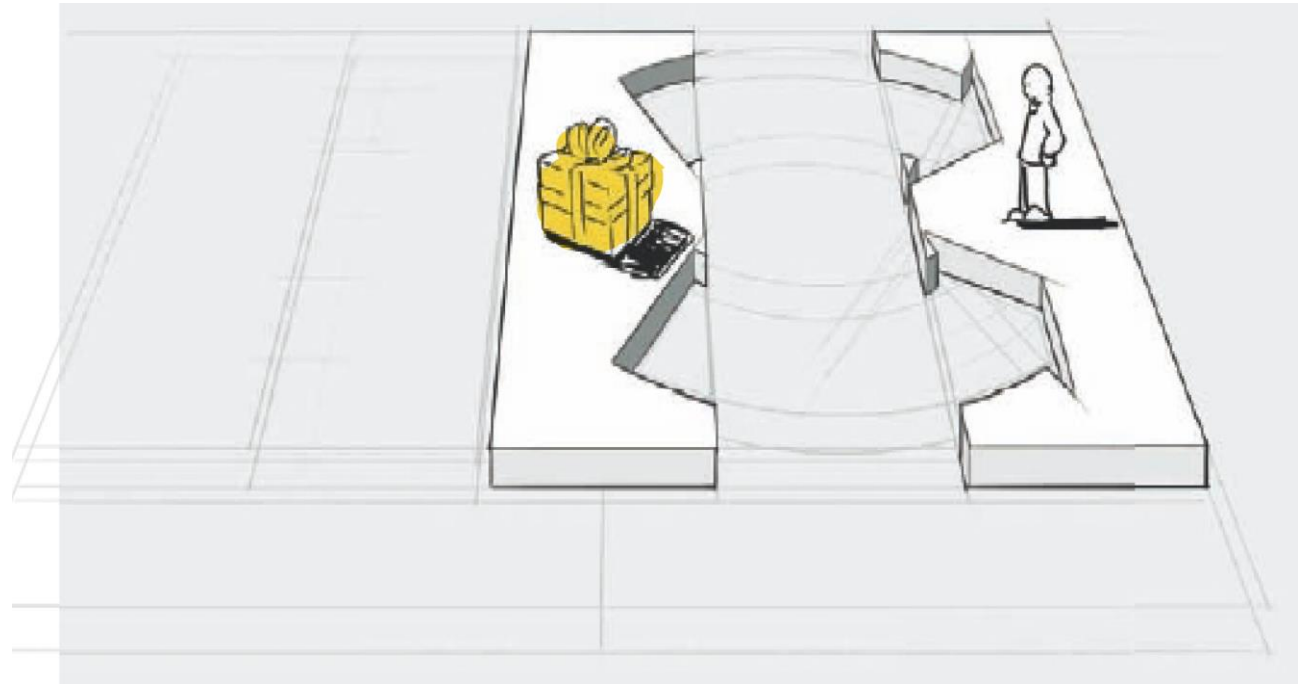
---

2. Предлози вредности

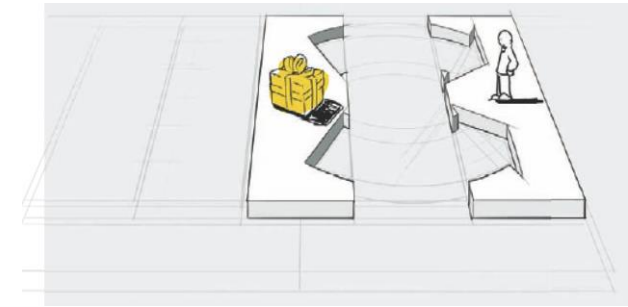

- Које вредности пружамо корисницима?
- Које корисничке проблеме решавамо?
- Које потребе корисника задовољавамо?
- Које пакете производа и услуге нудимо?

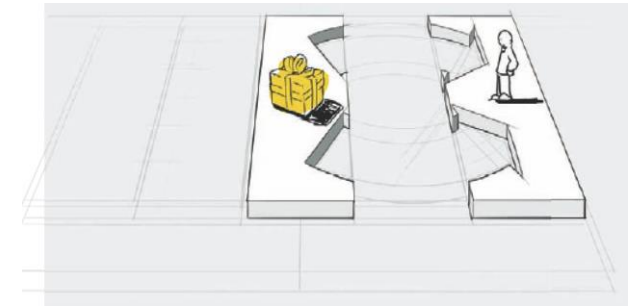
2. Предлози вредности

- Компонента *предлози вредности* описује **скуп производа и услуга** које стварају вредност за конкретни кориснички сегмент.
- Разлог зашто се корисници окрећу једној компанији уместо некој другој.
- Решава проблеме корисника или задовољава њихове потребе.

Елементи који доприносе креирању вредности за кориснике

■ Новина

- Предложене вредности задовољавају потпуно нове потребе корисника које они претходно нису спознали зато што није било сличних производа.

■ Перформансе

- Побољшање производа или перформанси услуга.

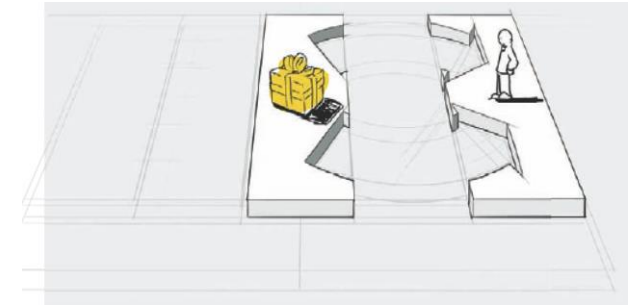

■ Прилагођавање

- Прилагођавање производа и услуга према специфичним потребама индивидуалних корисника или корисничких сегмената ствара вредност – прилагођени производи и услуге + економија обима.

Елементи који доприносе креирању вредности за кориснике

■ „Обавља посао“

- Вредност се може добити једноставним помагањем кориснику да обави нешто што му је потребно и да не мисли више на то.

■ Дизајн

- Веома важан елемент, али компликован за описивање и мерење. Доприноси истицању производа или услуге.

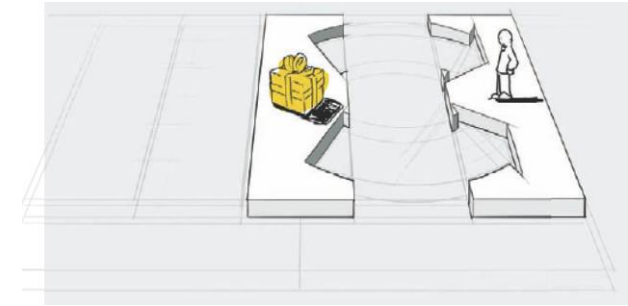
■ Бренд/статус

- Корисник проналази вредност у томе што има и користи производе одређеног бренда.

Елементи који доприносе креирању вредности за кориснике

■ Цена

- Понуда сличне вредности по нижој цени је уобичајен начин задовољавања потреба ценовно осетљивих корисничких сегмената. Овакав предлог вредности значајно утиче на остале компоненте пословног модела.

■ Редукција цене

- Помагање кориснику у снижавању трошкова.

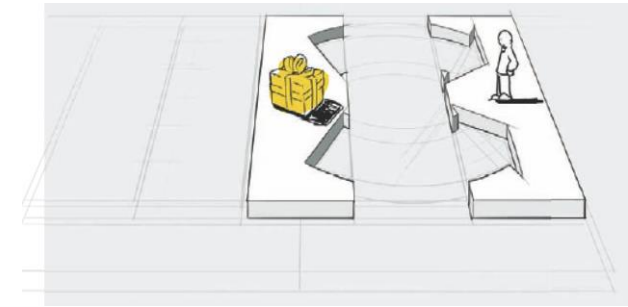

■ Редукција ризика

- Корисник цени смањење ризика које се обезбеђује куповином неког производа или услуге.

Елементи који доприносе креирању вредности за кориснике

■ Приступачност

- Прављење производа и услуга тако да су доступни корисницима који раније нису могли да им приступе.

NETJETS

■ Погодност/корисност

- Значају вредност могу да донесу производи и услуге који су веома погодни и једноставни за коришћење.

Да ли су
корисници
спремни да плате
оно што нудите?

Value Proposition Canvas

- Платно предлога вредности има две стране. Са **профилом корисника** појашњаваате ваше разумевање корисника. Са **мапом вредности** описујете како намераваате да остварите вредност за тог корисника. Поклапање вредности и профила корисника производи поклапање производа и тржишта (*product market fit*).

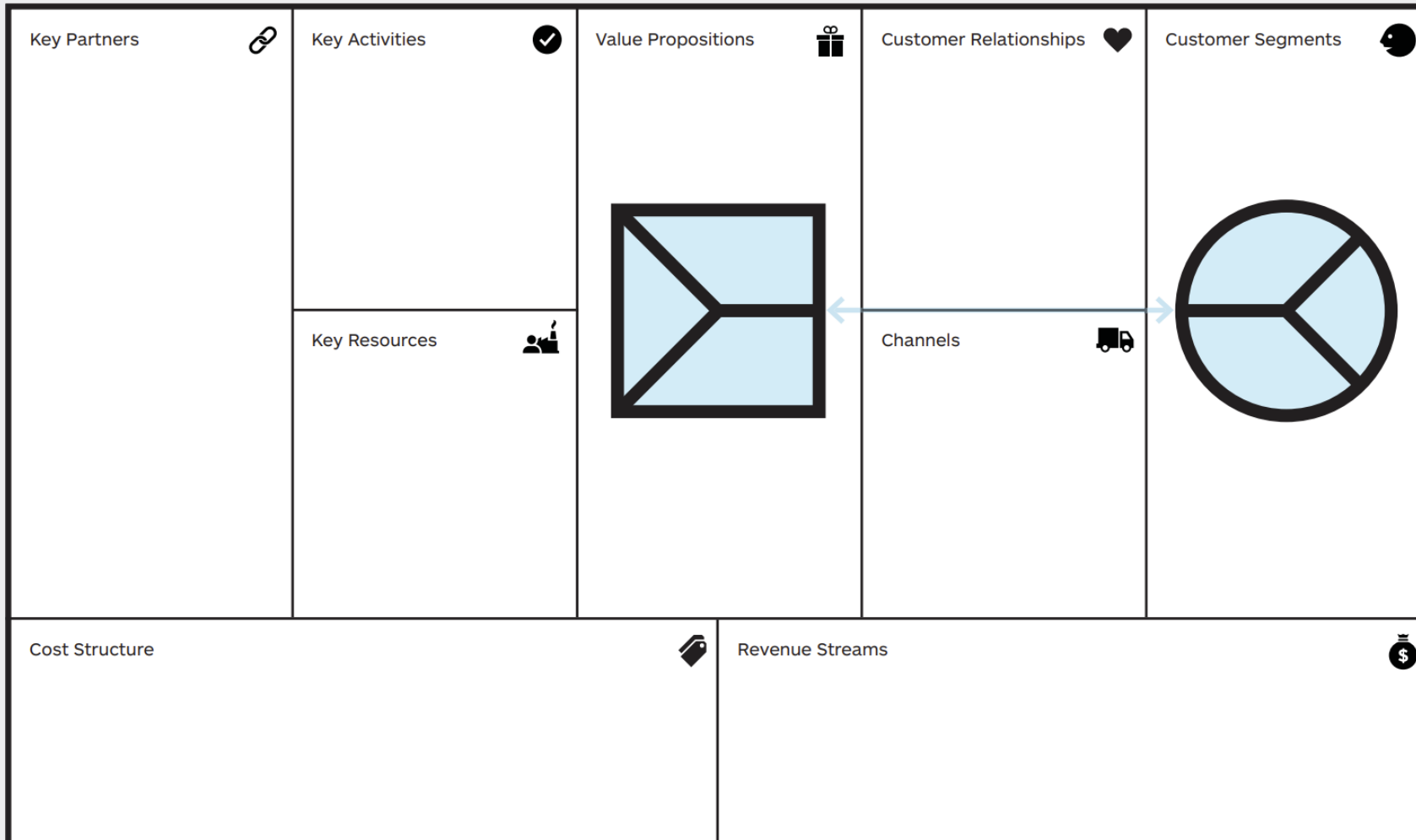
The Business Model Canvas

Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

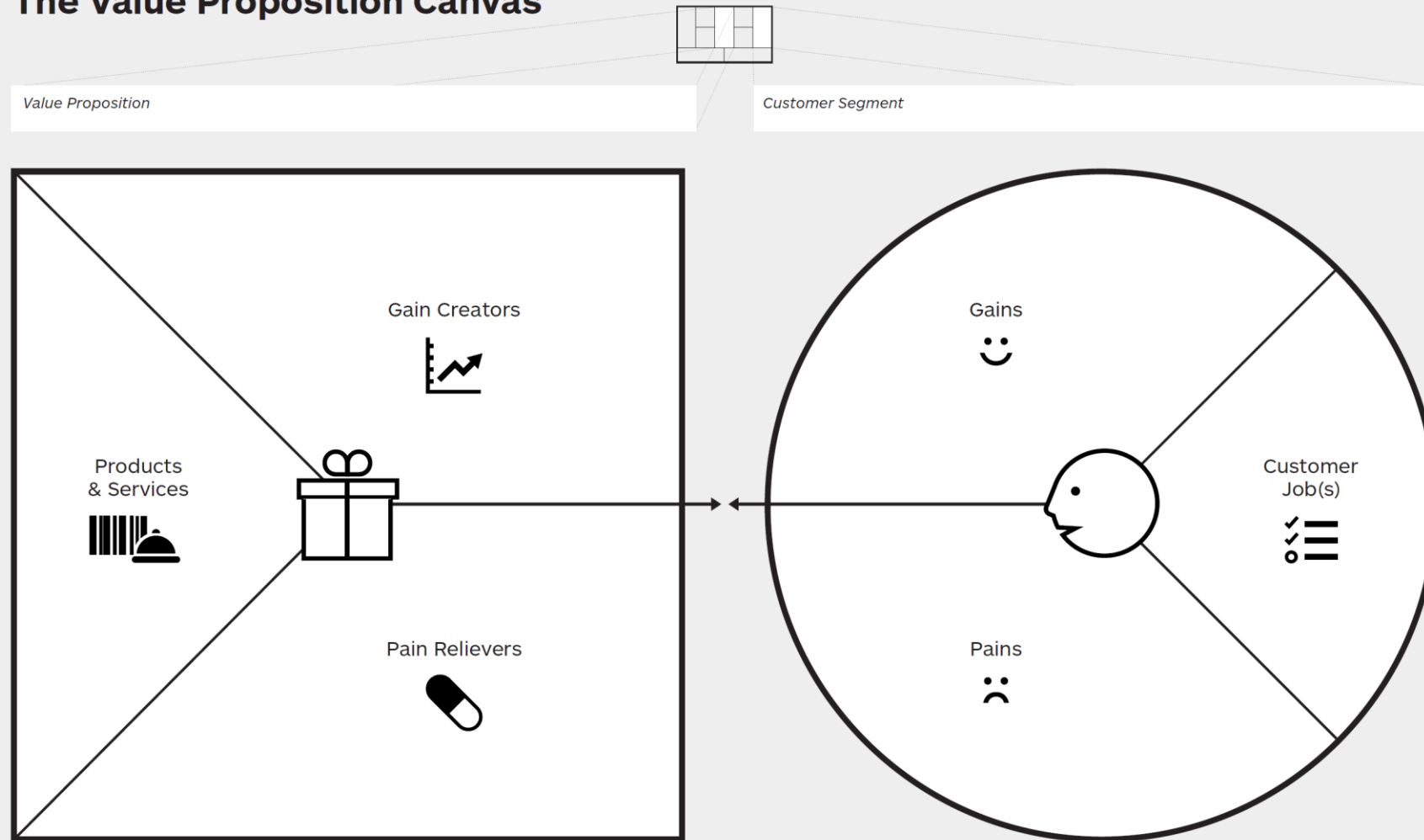

DESIGNED BY: Business Model Foundry AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

The Value Proposition Canvas

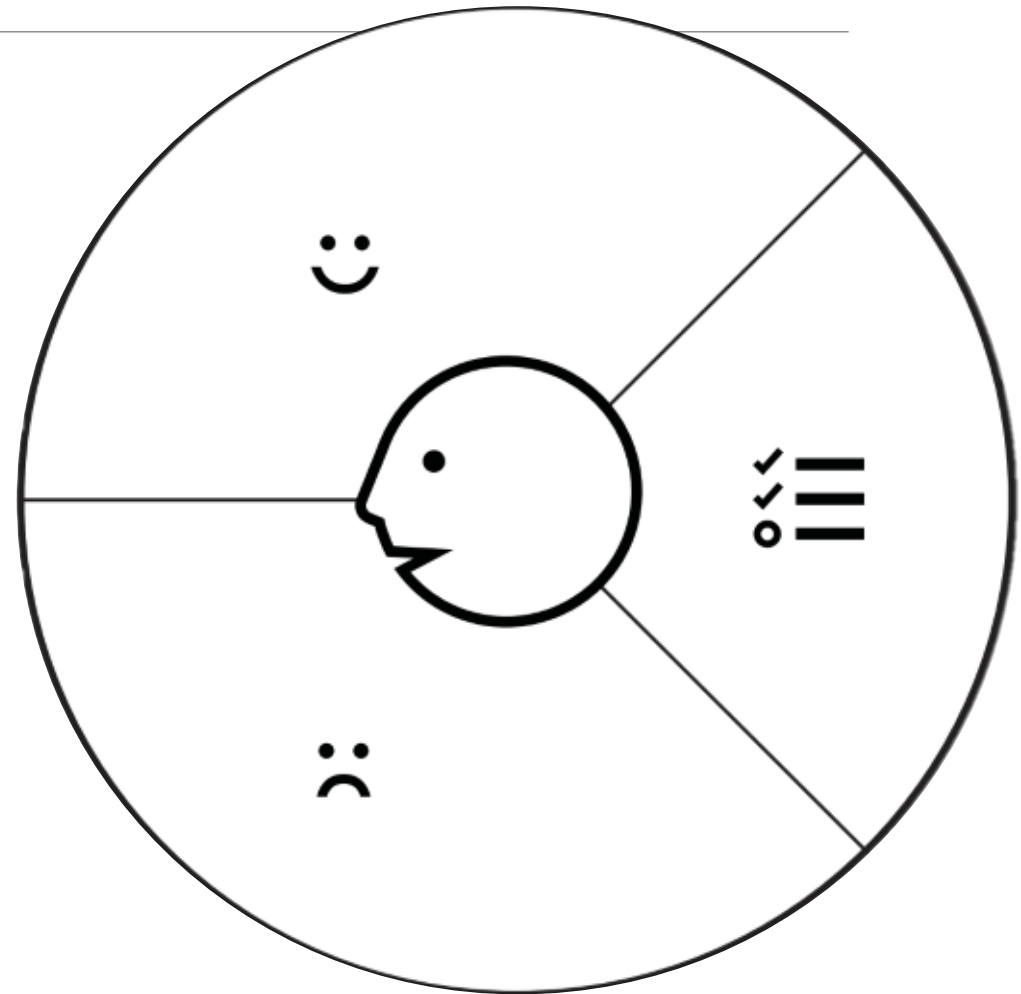

COPYRIGHT: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

Strategyzer
strategyzer.com

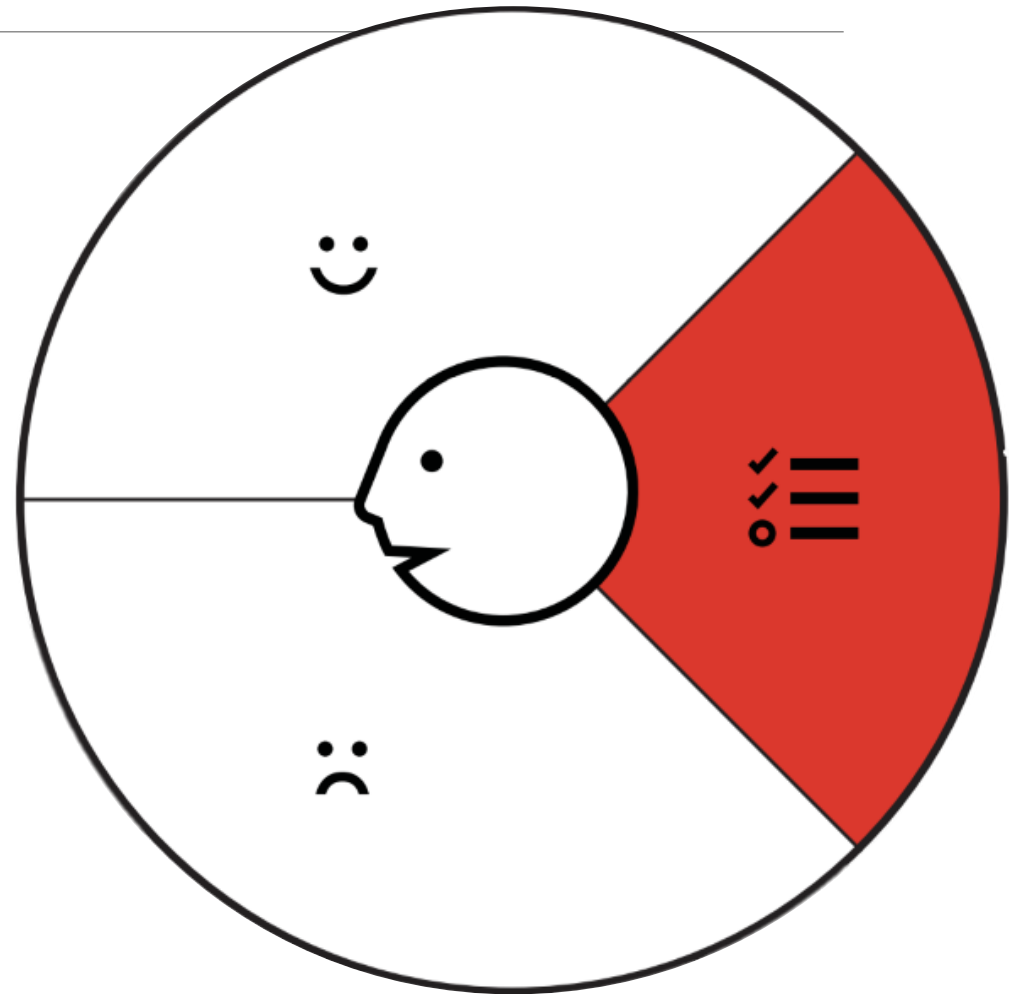
Профил корисника

- Описује одређени кориснички сегмент на структуриран и детаљан начин.
- Састоји се од три дела:
  - Послови и задаци (*Customer jobs*).
  - Проблеми и фрустрације (*Pains*).
  - Добици (*Gains*).

Послови и задаци

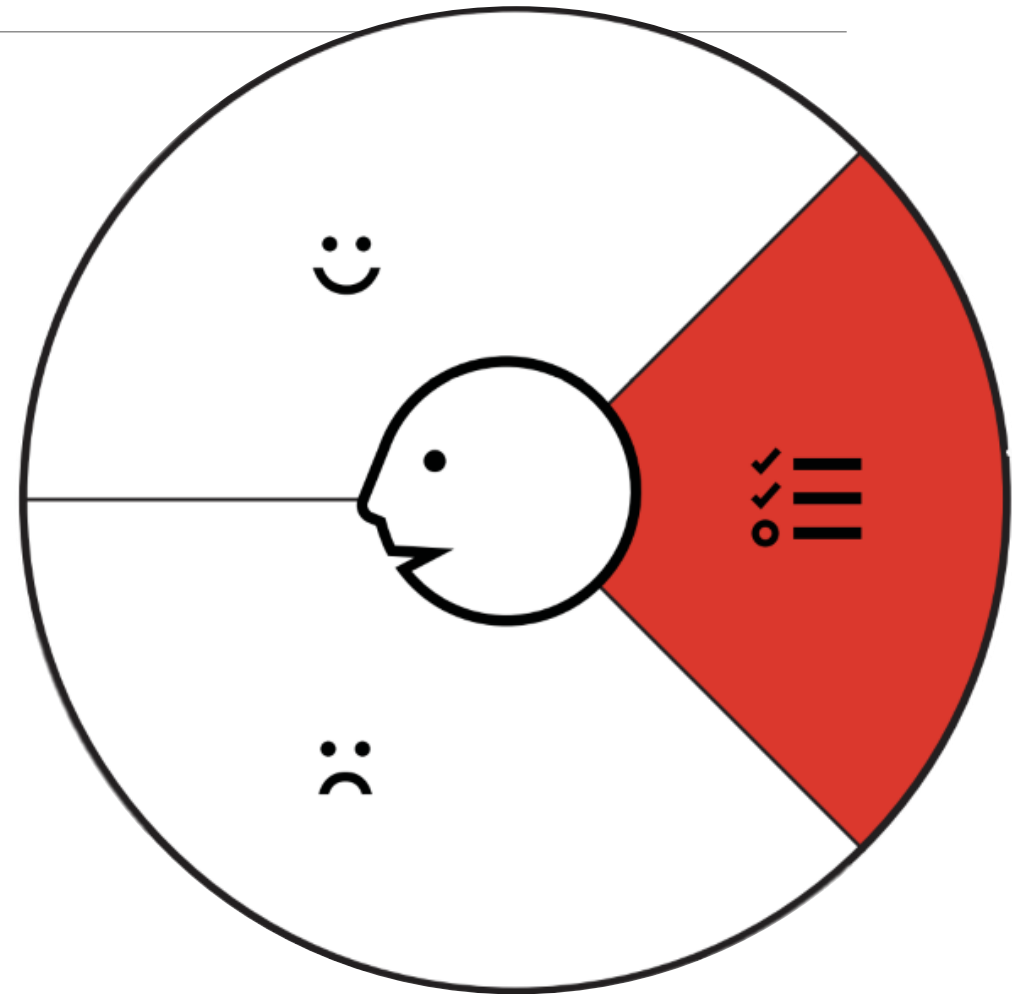
- Ствари које корисници покушавају да ураде на послу и у приватном животу:
  - Задатак који треба да се **уради**.
  - Проблем који треба да се **реши**.
  - Потреба коју треба **задовољити**.

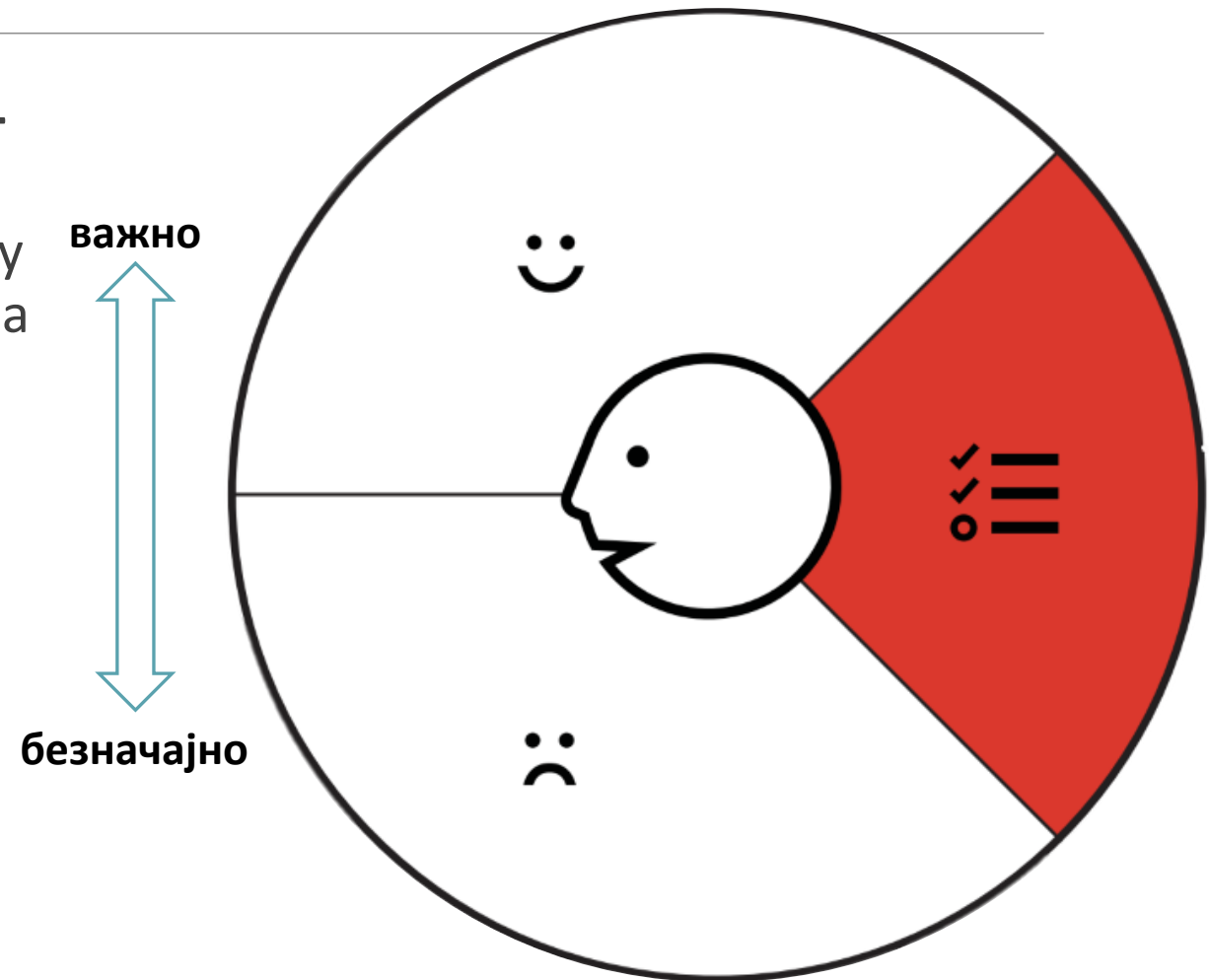
Послови и задаци

- **Функционални послови** – извршење конкретног задатка или решавање конкретног проблема (опери ауто, покоси травњак, закажи састанак...).
- **Друштвени послови** – како корисник жели да буде опажен у окружењу, добијање статуса и моћи (да изгледа модерно, да буде перципиран као професионалац...).
- **Лични/емоционални послови** – тражња за одређеним емоционалним стањем (осећање сигурности на послу...).

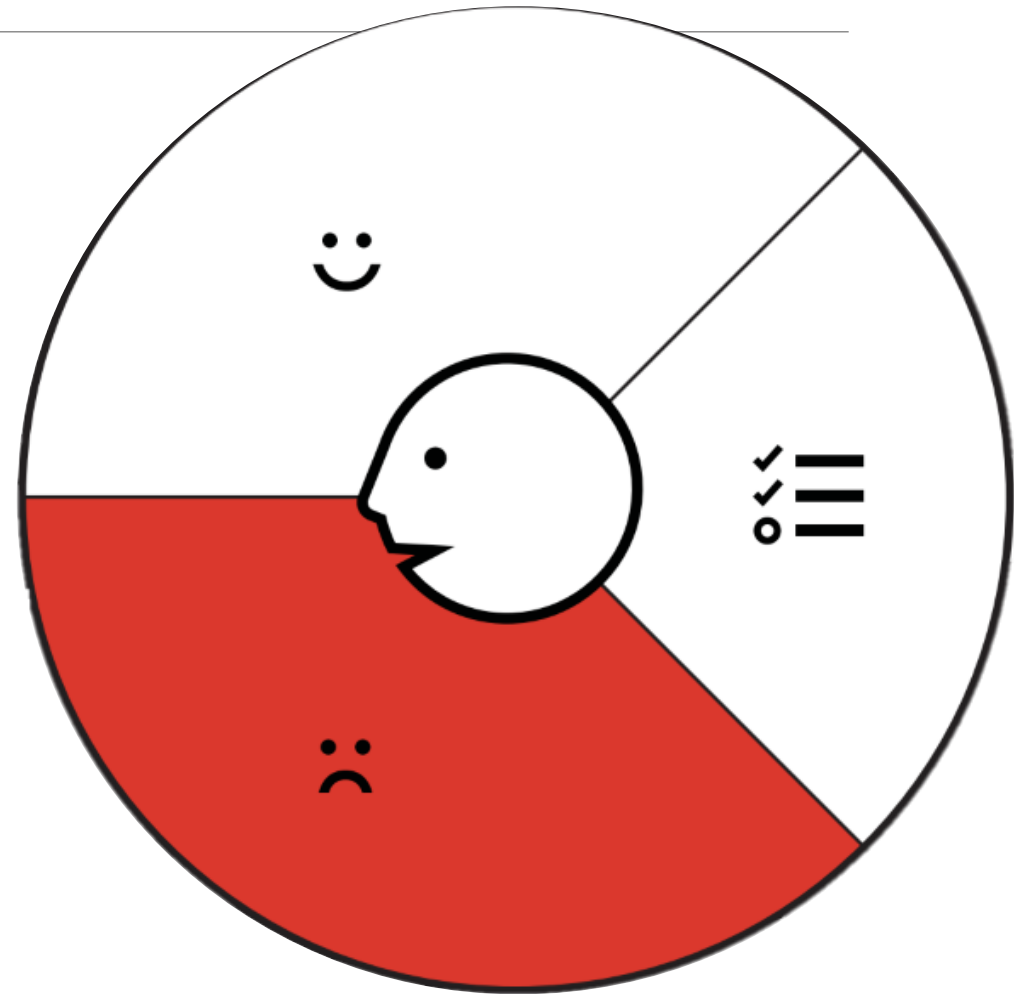
Послови и задаци

- Обратити пажњу на конкретни **контекст** у оквиру кога се посао изводи. Контекст може да наметне ограничења (одлазак у биоскоп са децом – одлазак у биоскоп са партнером).
- **Важност посла:**
  - Нису сви пословни једнако битни кориснику.
  - Фокусирајте се на важне и значајне послове.
  - Фокусирајте се на послове који се дешавају често.

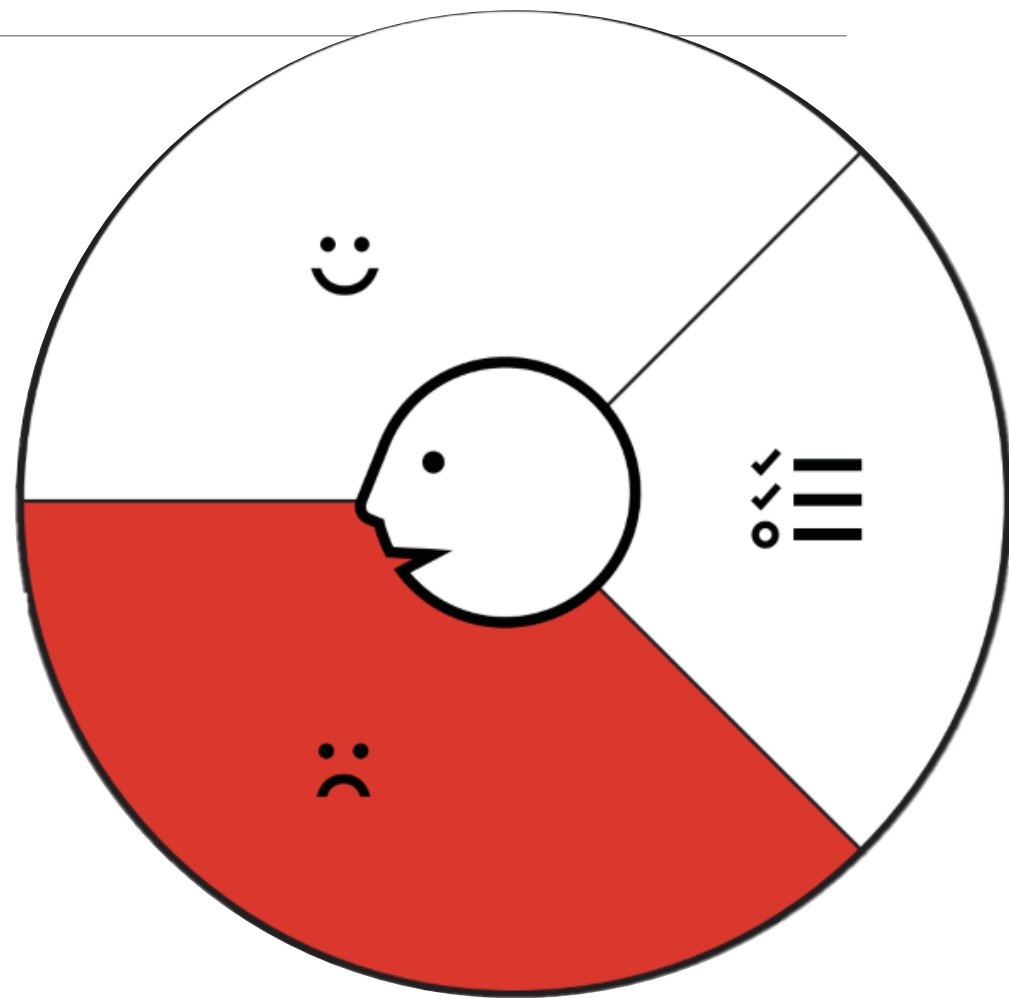
Проблеми и фрустрације

- Све оно што **нервира** кориснике пре, током и након што покушају да ураде неки посао.
- Све оно што **спречава** корисника да уради неки посао.
- **Нежељени исходи, ризици и препреке** повезани са пословима и задацима које корисници желе да ураде.

Проблеми и фрустрације

- **Нежељени исходи, проблеми и карактеристике**
  - *функционални* (решење не ради, не ради добро, има негативне бочне ефекте),
  - емоционални* (осећам се лоше сваки пут кад нешто радим),
  - успутни* (нервира ме да идем у продавницу за то, досадно је ићи у теретану).
- **Препреке** – ствари које корисника спречавају да започне неки посао или га успоравају (немам времена, не могу да приуштим...).
- **Ризици** – шта може да пође по злу и да има битне негативне последице (можда изгубим углед и кредибилитет, могу да се оклизнем и паднем...).

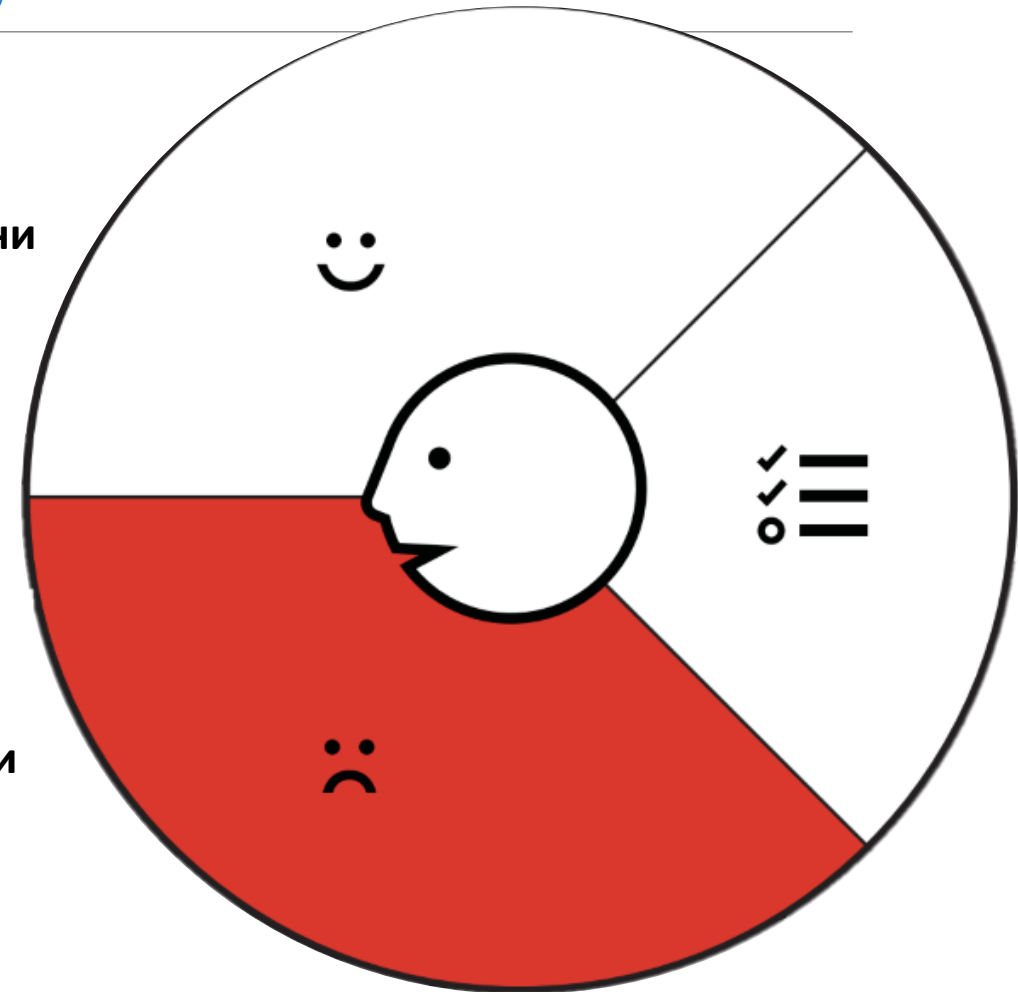
Проблеми и фрустрације

- Шта је за корисника скупо?
  - Захтева много времена, новца, труда?
- Због чека се осећа лоше? Шта га нервира?
- Шта је мана тренутних решења? Шта им фали?
- Којих негативних друштвених последица се корисници плаше?
  - Губитак статус, поверења, моћи...?
- Којих ризика се боје? Шта може да крене по злу?
  - Финансијских, друштвених, техничких?
- Шта их брине?
- Шта их спречава да користе неку предложену вредност?
  - Висок почетни улог, стрма крива учења или нешто друго?

екстремни

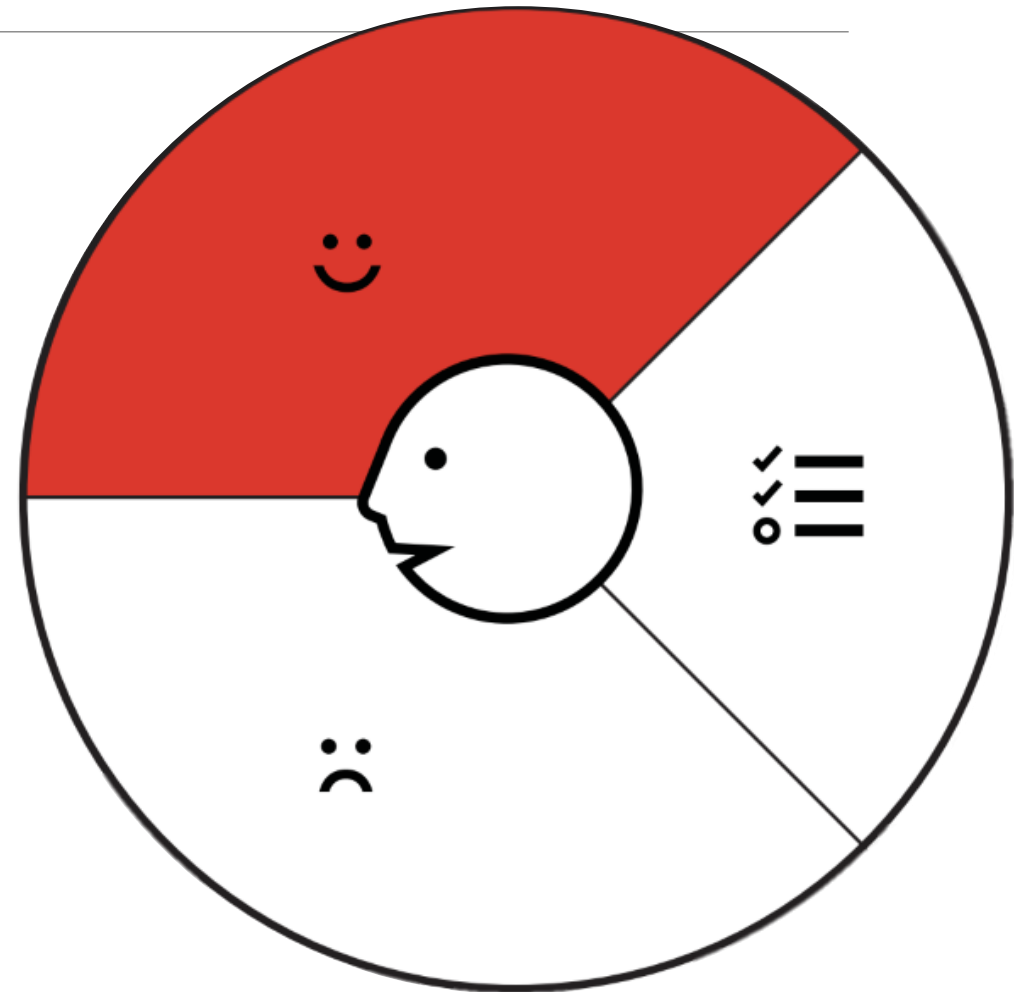

умерени

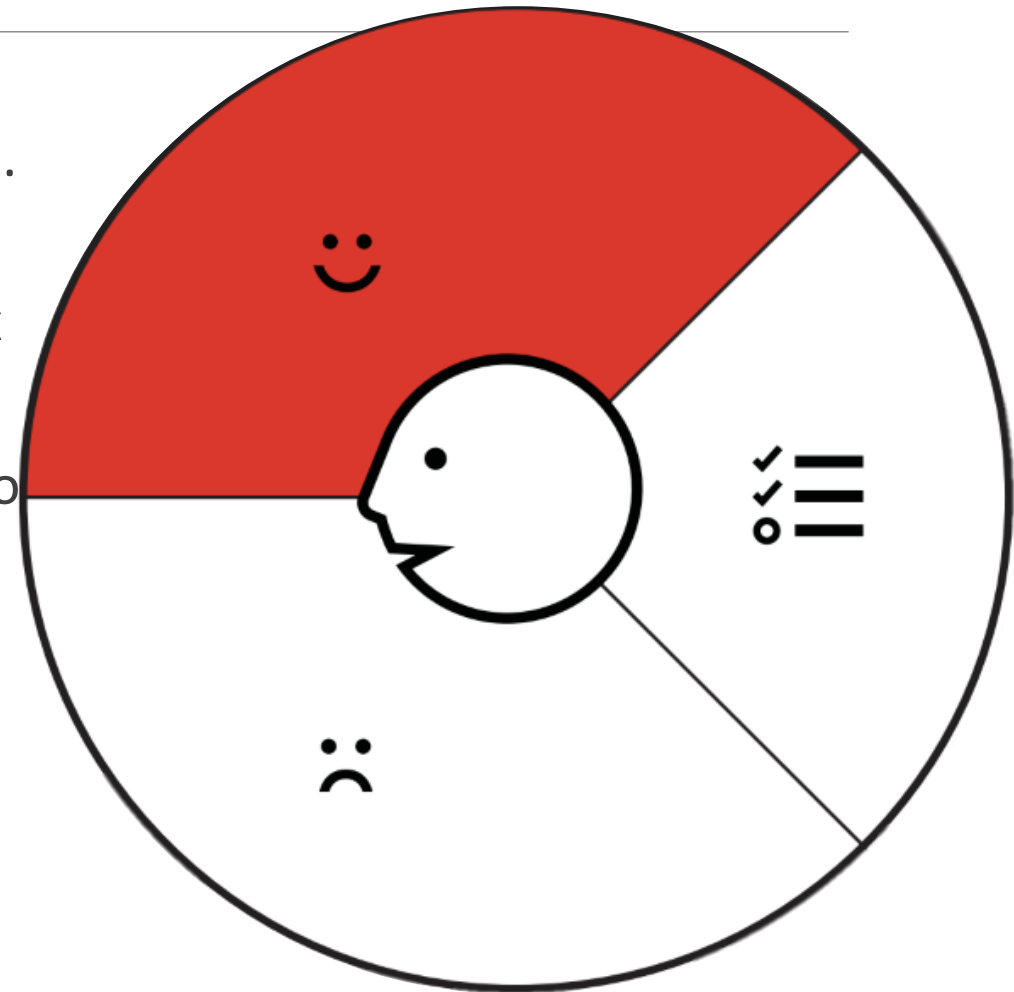
Добици

- **Позитивни исходи** које корисници желе да постигну или конкретне **бенефиције** које траже.
- Неки добици су обавезни, неки очекивани, неке прижељкују, а неки изненађујући.
- Добици укључују функционалне добитке, друштвене добитке, позитивне емоције и уштеду.

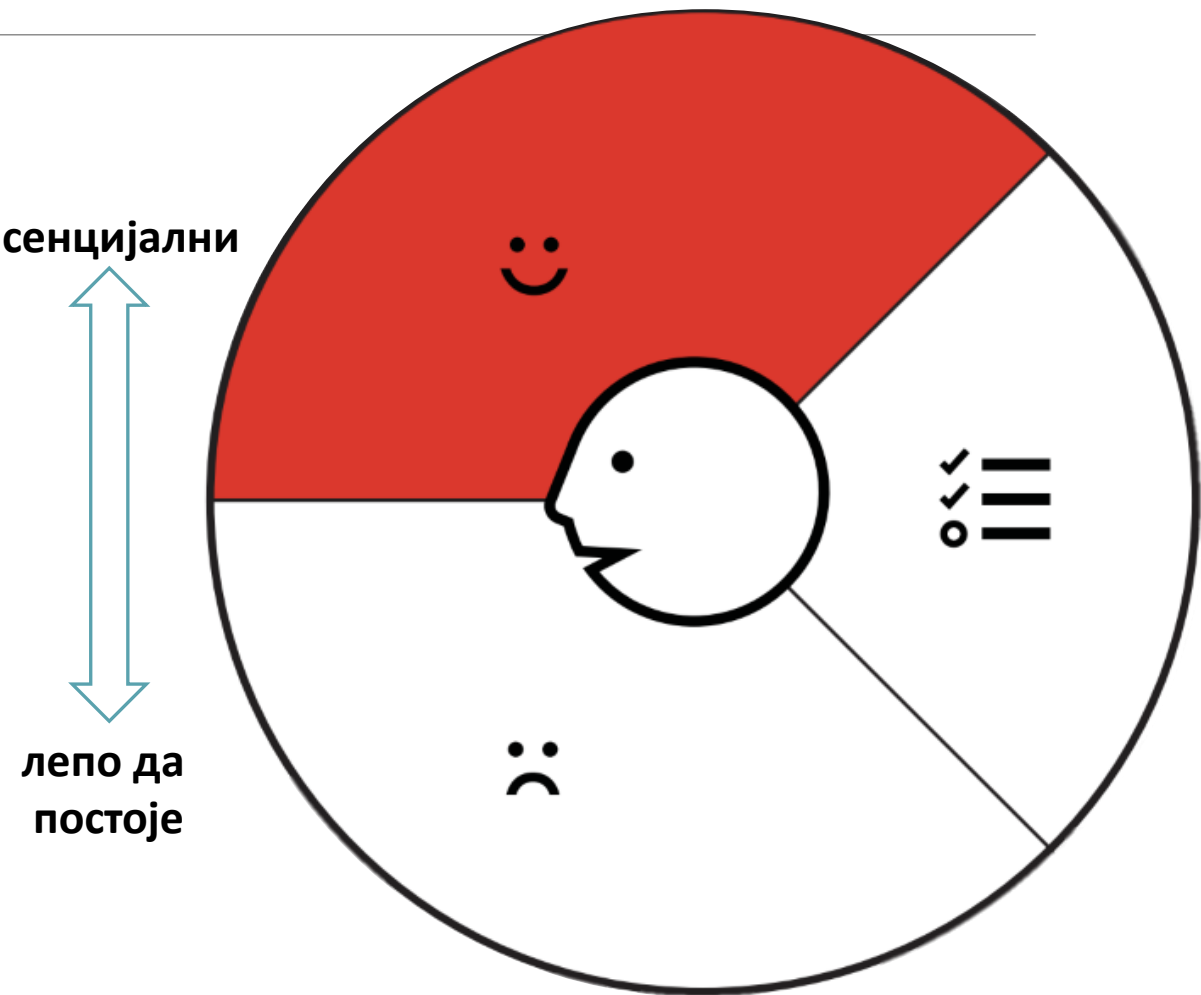
Добици

- **Обавезни** – без њих решење не би радило (очекујемо да можемо телефонирати телефоном).
- **Очекивани** – основни добици које очекујемо од решења иако оно може да функционише без њих (очекујемо да телефон лепо изгледа).
- **Жељени** – не очекујемо их од решења, али бисмо волели да постоје. Обично корисник може да смисли ове добитке (очекујемо да телефон има навигацију).
- **Неочекивани** – превазилазе наша очекивања и жеље. Кориснику ови добици не би ни пали на памет (екран на додир мобилног телефона).

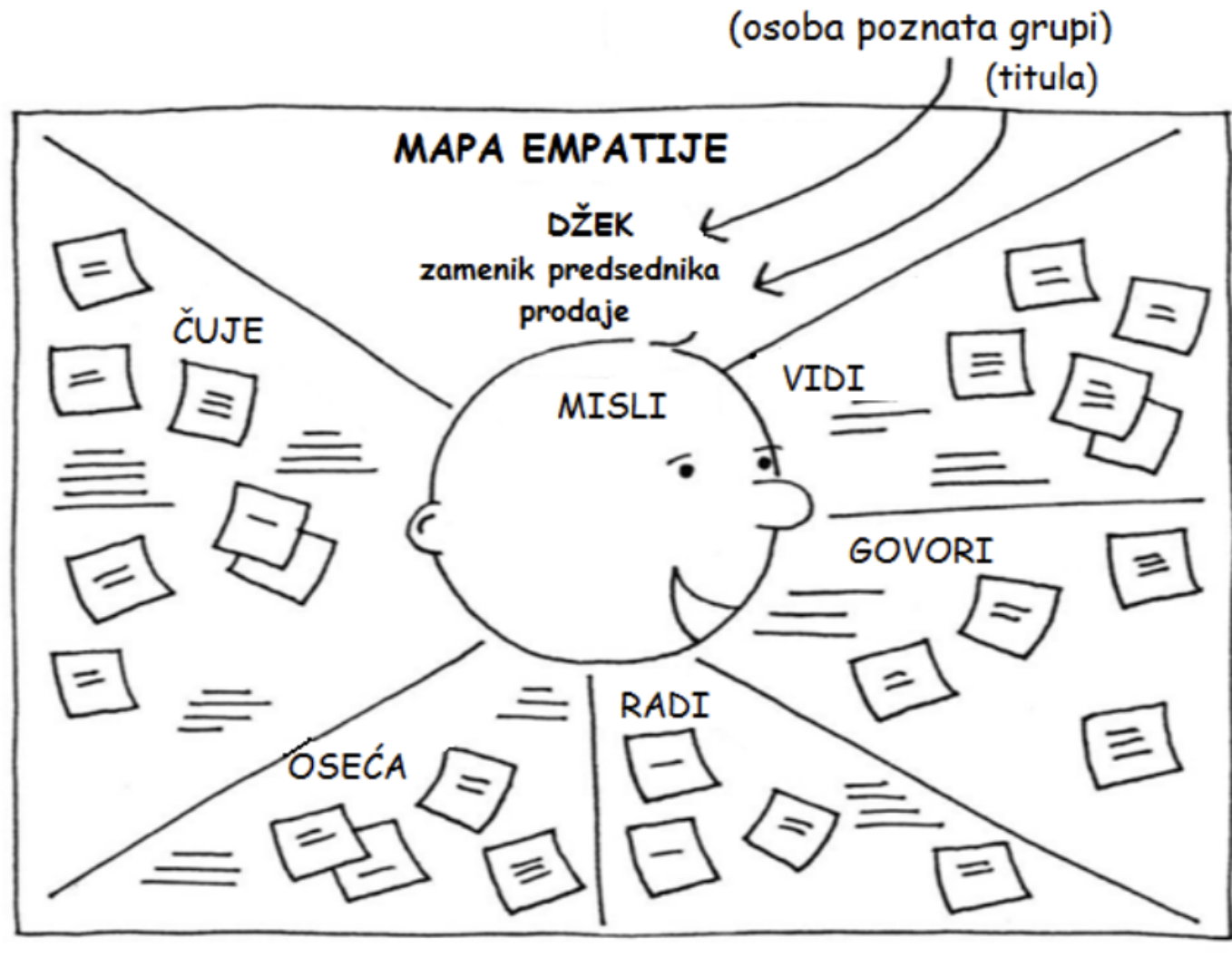

Добици

- Које уштеде би корисника учиниле срећним?
  - Време, новац, труд,...?
- Шта корисници воле код тренутних решења? **есенцијални**
Шта их одушевљава?
- Шта би учинило живот корисника лакшим?
- Шта је корисницима битно?
  - Гаранција, леп дизајн, ниска цена,...?
- О чему корисници сањају?
- Како корисници мере успех? Неуспех?
  - Цену? Перформансе? Уштеде?
- Шта кориснику повећава углед и статус?
  - Због чега изгледа боље у друштву?

Мапа емпатије

УПОЗНАЈТЕ СВОЈЕ
КОРИСНИЧКЕ СЕГМЕНТЕ

Мапа вредности

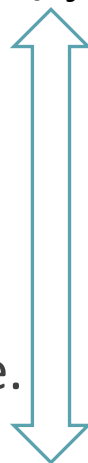
- Описује карактеристике одређеног предлога вредности на структуриран и детаљан начин.
- Састоји се од три дела:
  - Производи и услуге (*products and services*).
  - Генератори добитака (*gain creators*).
  - Елиминатори проблема (*pain relievers*).

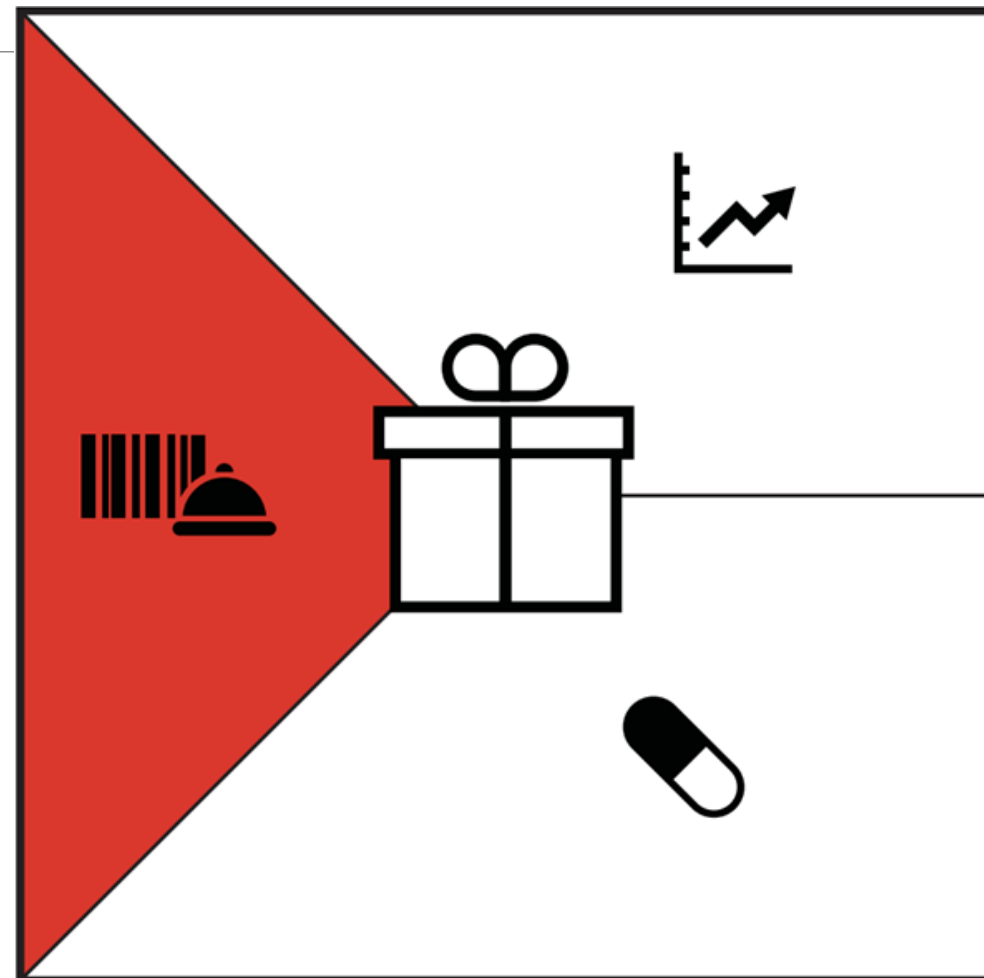
Производи и услуге

- Списак производа и услуга око којих је изграђен предлог вредности.
- Све оно што кориснику помаже да уради своје послове, реши своје проблеме и задовољи своје потребе.
- **Физички** – опипљиви производи.
- **Неопипљиви** – услуге које нису дигиталне.
- **Дигитални** – музика, фајлови, онлајн препоруке.
- **Финансијски** – инвестиције, осигурање, финансијски

есенцијални

лепо да постоје

Елиминатори проблема

- Како ваш производ или услуга ублажава или решава проблеме и фрустрације корисника?
- Не мора се направити елиминатор свих корисничких проблема. Фокусирајте се на најозбиљније проблеме.

Елиминатори проблема

- Да ли производ или услуга може да...
  - ...произведе уштеду времена, новца или труда?
  - ...учини да се корисници осећају боље?
  - ...побољша постојећа решења?
  - ...елиминише препреке?
  - ...елиминише или умањи ризике?
  - ...ограничи или уклони грешке које корисници праве тако што ће им помоћи да решење користе на прави начин?
  - ...елиминише баријере које спречавају кориснике да користе неки предлог вредности? (нижа или непостојећа почетна цена, мање стрма крива учења...)

есенцијални

лепо да постоје

Генератори добитака

- Како ваш производ или услуга генерише добитке кориснику?
- Не мора се генерисати сваки идентификовани добитак? Фокусирајте се на оне који су релевантни за кориснике и оне где ваше решење може да направи значајну разлику.

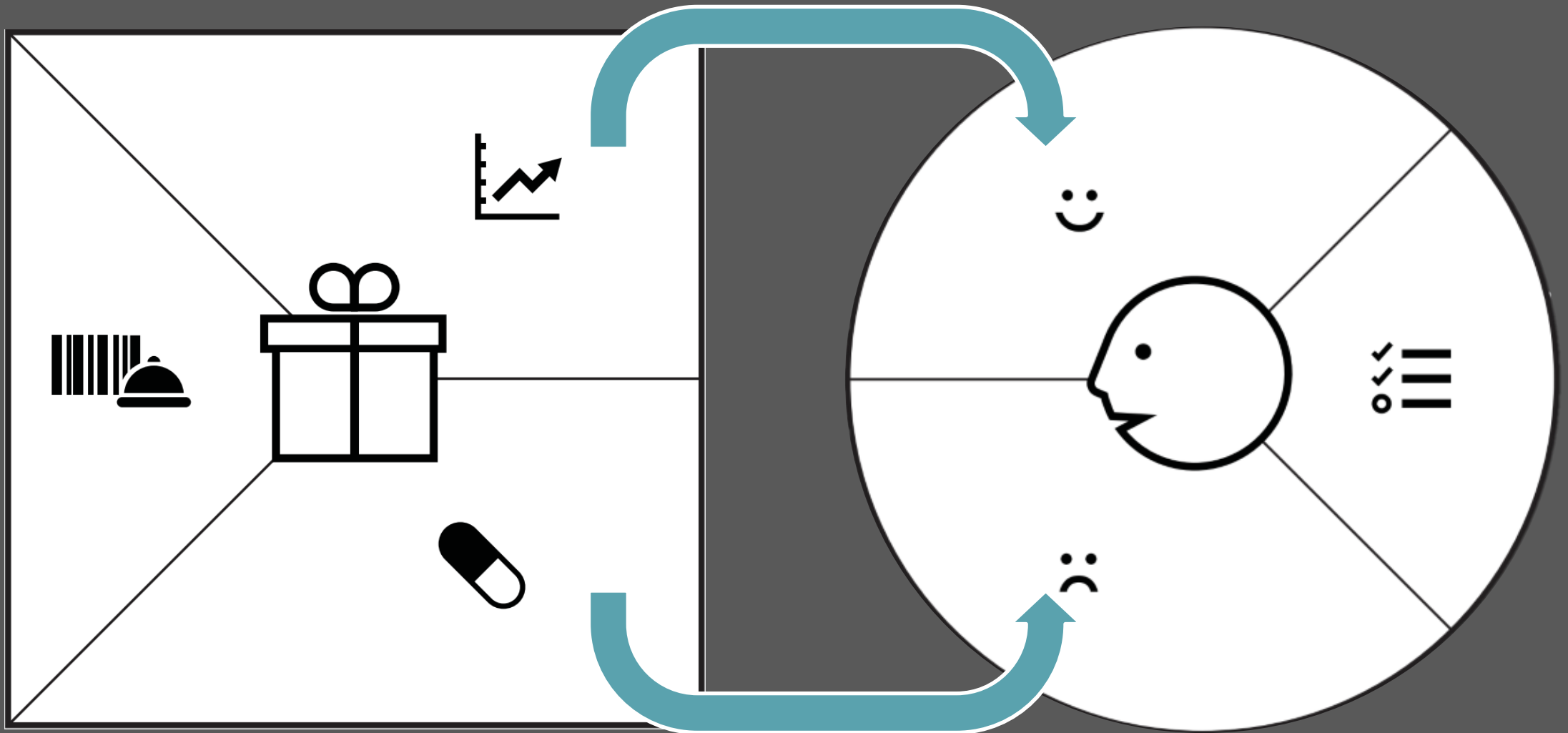
есенцијални

лепо да постоје

ДА ЛИ СТЕ ГЕНЕРИСАЛИ ЕСЕНЦИЈАЛНЕ ДОБИТКЕ?

ДА ЛИ СТЕ ЕЛИМИНИСАЛИ ЕКСТРЕМНЕ ПРОБЛЕМЕ?

Три нивоа поклапања

На папиру

- Проблем-решење (*problem-solution fit*).
- Идентификовани су послови и проблеми корисника, њихове фрустрације и жељени добици.
- Осмишљени су одговарајући предлози вредности за које не постоји доказ да ће их корисници заиста и користити.

На тржишту

- Производ-тржиште (*product-market fit*).
- Производи, услуге, елиминатори проблема и генератори добитака заиста креирају вредност за кориснике и добијају пажњу на тржишту.

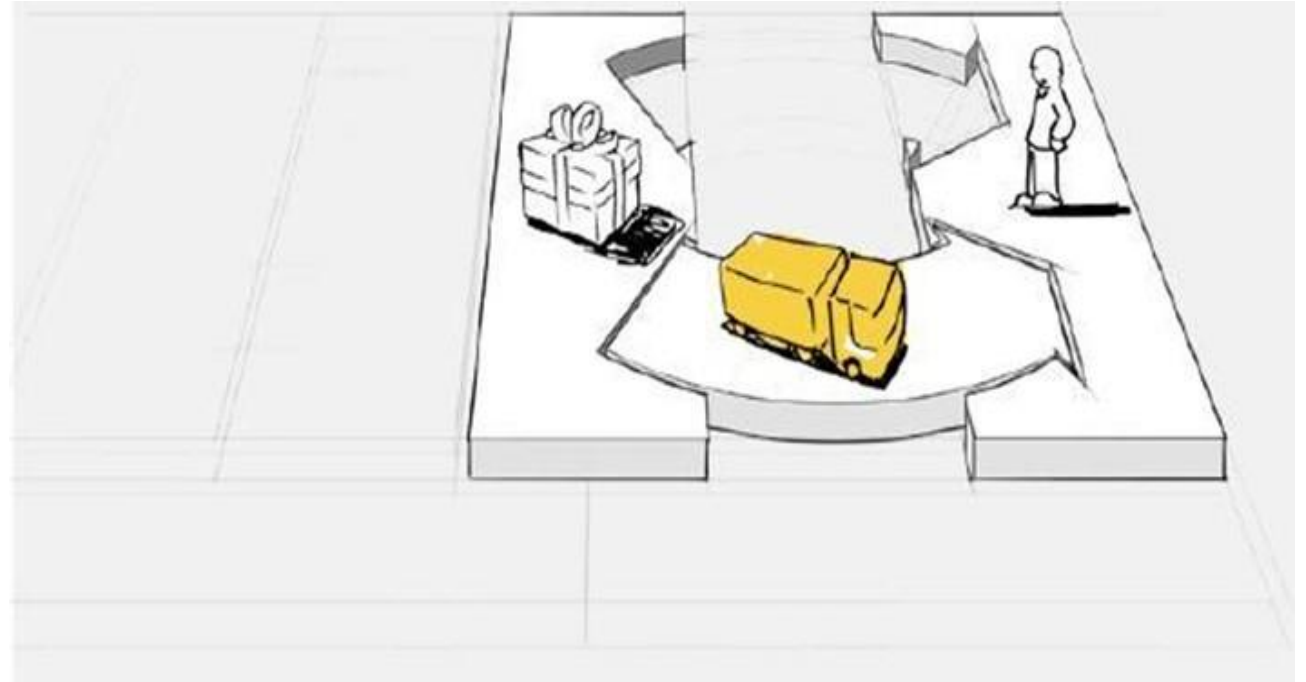
У банци

- Пословни модел (*business model fit*).
- Догађа се онда када предложене вредности заиста могу да се уклопе у профитабилан и скалабилан пословни модел.

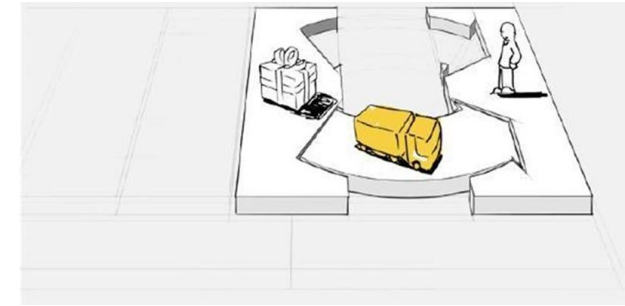

3. Канали дистрибуције

- Кроз које канале кориснички сегменти желе да стигнемо до њих?
- Како стижемо до корисника?
- Како су канали интегрисани?
- Који канали раде најбоље?
- Који канали стварају најниже трошкове?
- Како их интегришемо у стандардне рутине корисника?

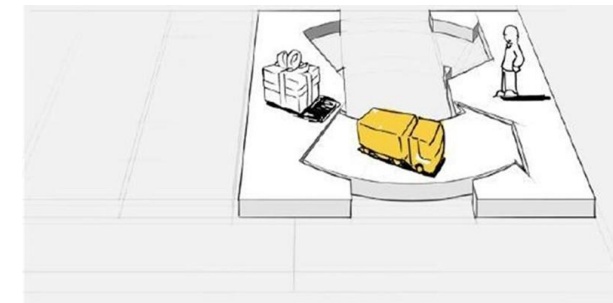

3. Канали дистрибуције

- Компонента *канали дистрибуције* описује **начин на који компанија долази до својих корисника и како комуницира са њима, да би им доставила предложене вредности.**
- Канали комуникације, дистрибуције и продаје чине **интерфејс компаније према корисницима.** То су додирне тачке између компаније и корисника.

Типови канала дистрибуције

■ Партнерски канали

- Мања маржа.
- Проширујемо домет и користимо снаге партнера.

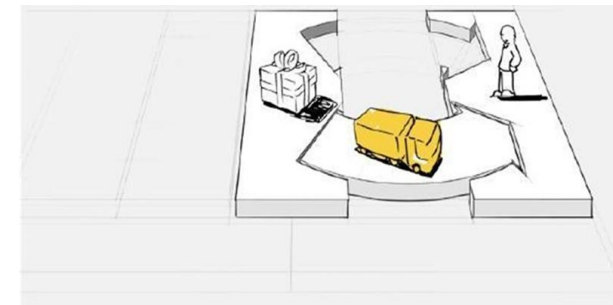
■ Сопствени канали

- Виша маржа.
- Скупљи за формирање и одржавање.

- Циљ је пронаћи најбољи баланс између различитих типова канала тако интегрисаних да корисници имају најбоље искуство а профит је максималан.

Сопствени канали	Директни канали	Продаја
	Директни канали	Интернет продаја
Партнерски канали	Индиректни канали	Сопствене радње
	Индиректни канали	Партнерске радње
		Велепродаја

5 фаза канала

Свесност

Како
подижемо
свесност
корисника о
нашим
производима
и услугама?

Евалуација

Како
помажемо
корисницима
да процене
наше
предложене
вредности?

Куповина

Како
омогућавамо
корисницима
да купе
специфичан
производ или
услугу?

Достава

Како
достављамо
предложене
вредности?

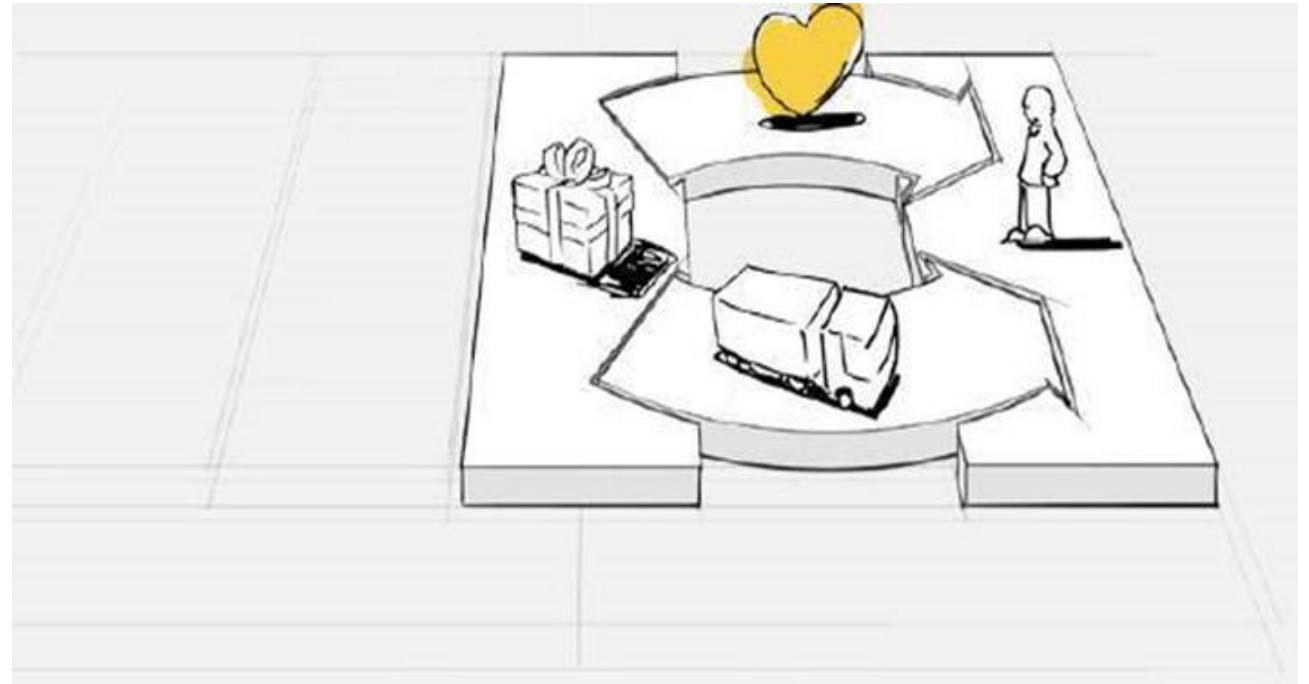
Пост- продаја

Како
обезбеђујемо
пост-продајну
корисничку
подршку?

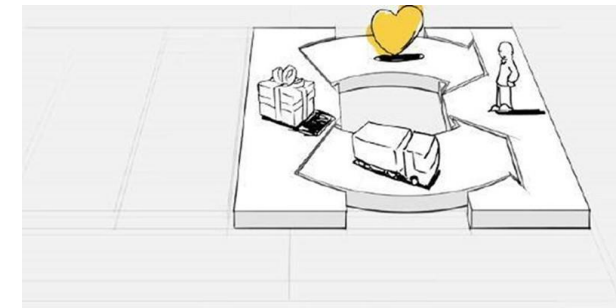
4. Односи са корисницима

- Који тип везе кориснички сегменти очекују да успоставимо са њима?
- Које смо везе успоставили?
- Која је цена тих веза?
- Колико су везе интегрисане са остатком пословног модела?

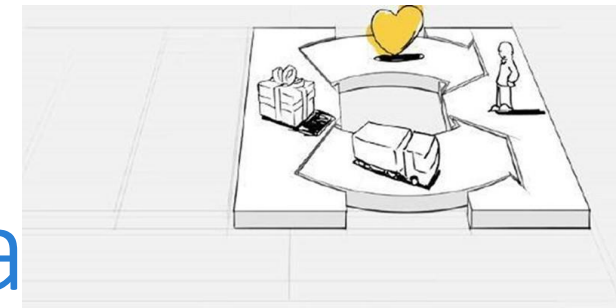

4. Односи са корисницима

- Компонента *односи са корисницима* описује **тип односа који компанија успоставља са одређеним корисничким сегментом.**
- Односи могу варирати од личних до аутоматизованих.
- Мотивација:
  - Стицање нових корисника.
  - Задржавање постојећих корисника.
  - Повећање продаје.

Типови односа са корисницима

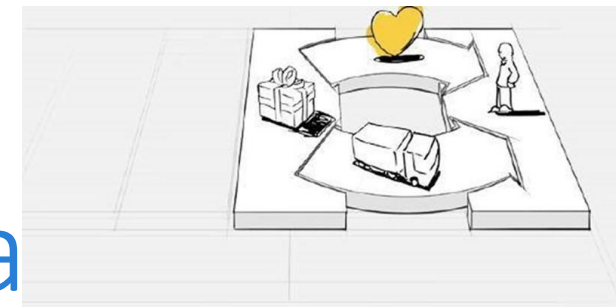
ДИРЕКТАН ОДНОС

- Однос је базиран на људској интеракцији.
- Уживо на месту продаје, преко електронске поште, кроз телефонски разговор и сл.

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА

- Продавац се посвећује индивидуалном купцу.
- Најдубља и најинтимнија врста односа која се развија кроз дужи временски период.
- Пример: банкарски посвећени корисницима са вишим приходима.

Типови односа са корисницима

САМОПОСЛУЖИВАЊЕ

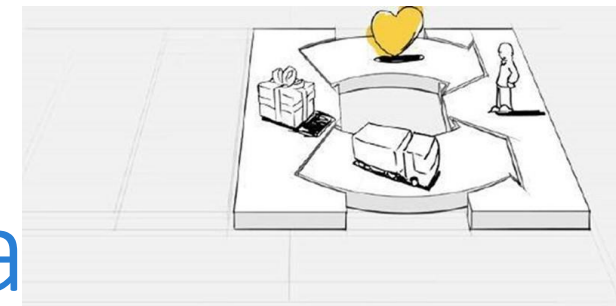
- Не постоји директан однос са корисницима.
- Компанија обезбеђује сва неопходна средства која ће послужити корисника.

АУТОМАТИЗОВАНИ СЕРВИС

- Комбинација софистицираних облика самопослуживања и аутоматизованих процеса.
- У најбољем случају симулирају личне односе.
- Пример: препорука за филм.

Типови односа са корисницима

ЗАЈЕДНИЦА

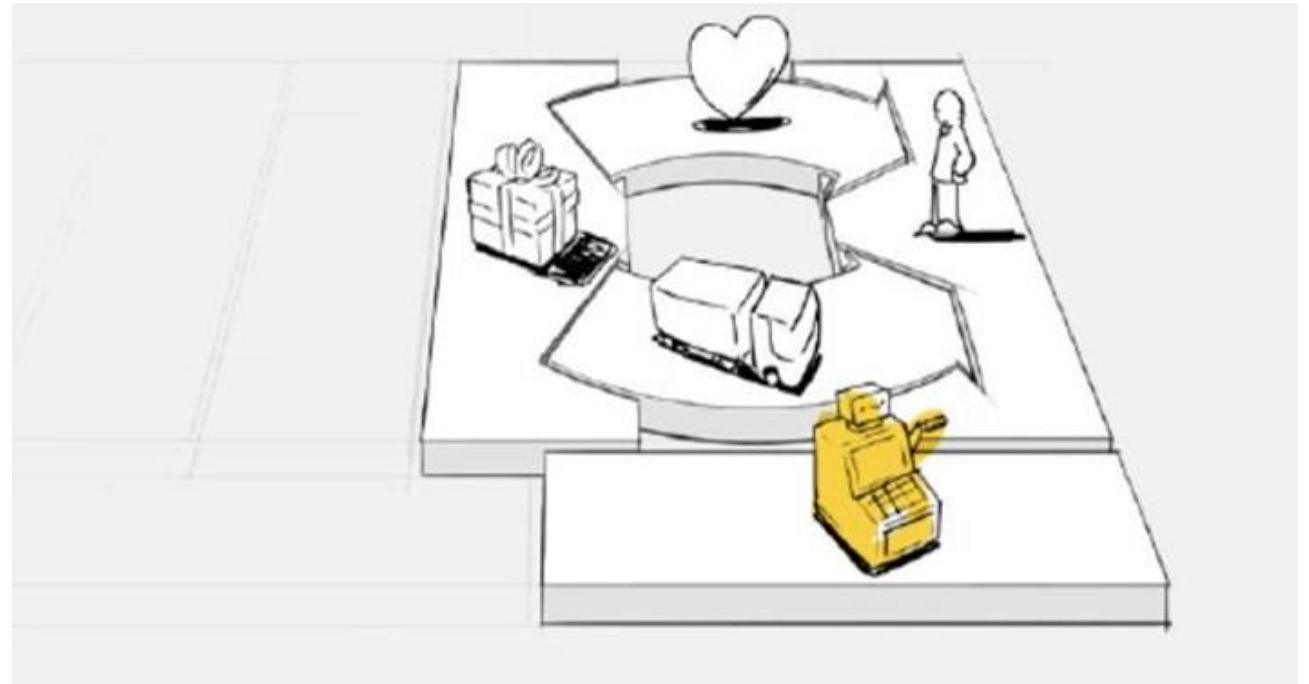
- Компаније користе заједнице корисника да би се више повезале са њима.
- Корисници могу да комуницирају, размењују знања и решавају проблеме једни другима.
- Заједница може помоћи компанији да боље разуме своје кориснике

ЗАЈЕДНИЧКО СТВАРАЊЕ ВРЕДНОСТИ

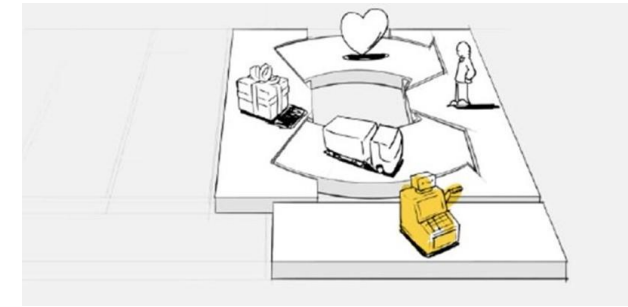
- Компанија и корисници заједно стварају вредност.
- Пример: *Amazon, YouTube.*

5. Токови прихода

- Коју вредност су корисници спремни да плате?
- Које вредности тренутно плаћају и како?
- На који начин би желели да плаћају?
- У којој мери сваки од токова прихода доприноси укупном приходу?

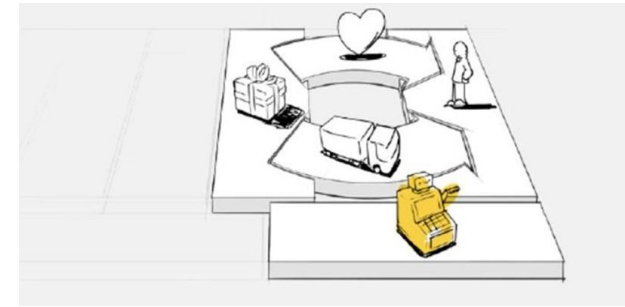

5. Токови прихода

- Ова компонента представља **готовину који компанија генерише** од сваког од *корисничких сегмената*.
- Ако су корисници срце пословног модела, *токови прихода* су његове *артерије*.
- Успешан одговор на питање: „**Коју вредност је кориснички сегмент спреман да плати?**“ омогућава компанији да генерише један или више токова прихода од сваког корисничког сегмента.
- Не мора сваки кориснички сегмент директно да генерише токове прихода
- Разликујемо **трансакционе** и **понављајуће** приходе.

Начини генерисања токова прихода

Продаја имовине

- Продаја власничких права на физички производ.
- Аутомобили, књиге, одећа...

Накнада за коришћење

- Приход се генерише на основу коришћења одређене услуге.
- Што се услуга више користи, корисник ће више плати.
- Услуге мобилних оператера, боравак у хотелу...

Начини генерисања токова прихода

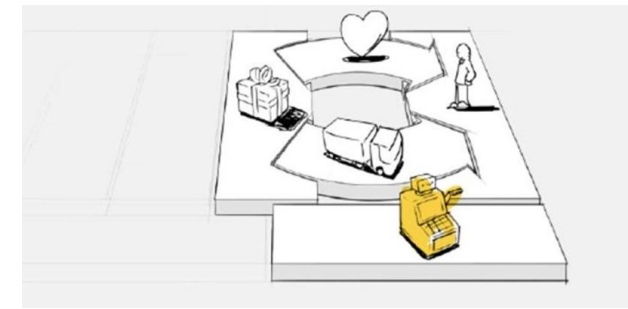
Претплата

- Продаја континуираног приступа услузи.
- Теретана, приступ апликацијама,...

Позајмљивање/изнајмљивање/лизинг

- Привремено гарантовање ексклузивног права коришћења неког средства/имовине на одређени временски период уз накнаду.
- Зајмодавац има периодична примања, док купац има трошкове само на одређено време, и не мора да сноси пуну цену жељеног средства.
- Rent-a-car,...

Начини генерисања токова прихода

Лиценцирање

- Корисницима се даје дозвола да користе заштићено интелектуално власништво уз накнаду.
- Имаоци права стварају приходе без потребе да производе неки производ или пружају неку услугу.
- Ауторска права, патенти,...

Провизија

- Услуга посредовања извршена у име две или више страна.
- Агенти за некретнине, картични системи,...

Рекламирање

- Рекламирање производа, бренда или услуге уз накнаду.
- Медијска индустрија, организатори догађаја, рекламирање на популарним платформама...

Механизам одређивања цене

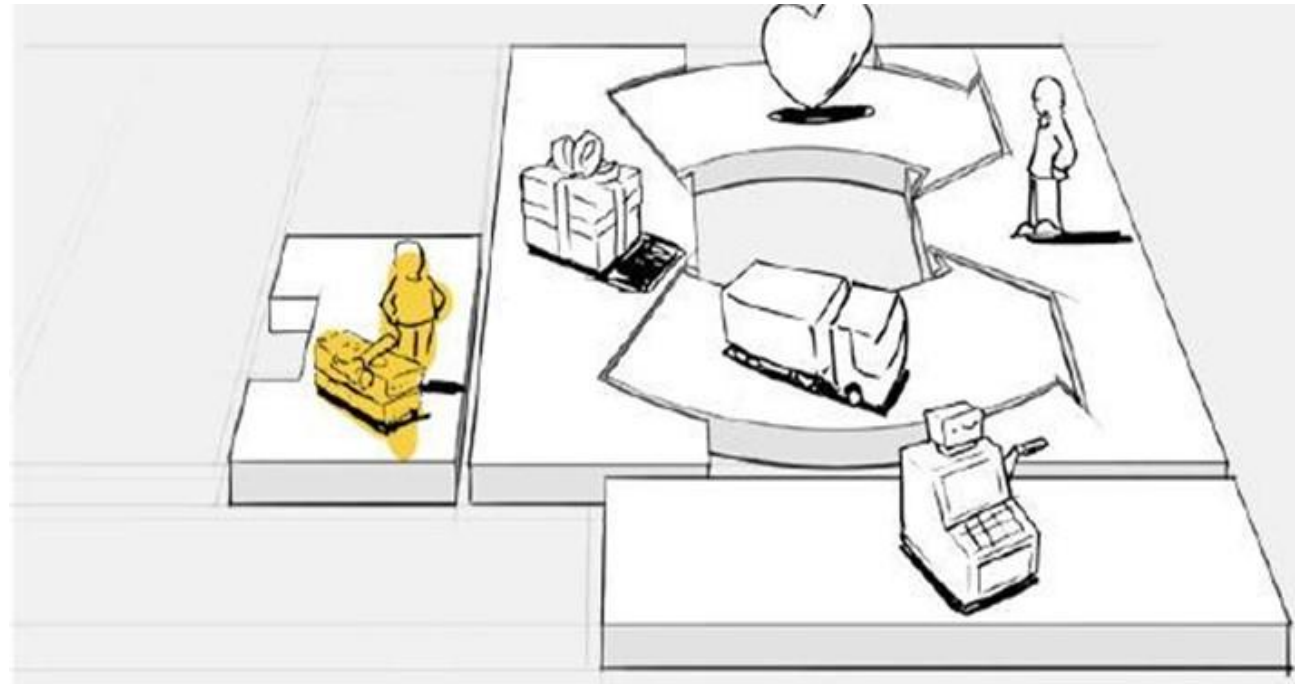

- Сваки ток прихода може да има другачији механизам одређивања цене.

Фиксна цена заснована на статичким променљивама		Динамички формирана цена која се мења у зависности стања на тржишту	
Ценовник	За сваки производ или услугу постоји фиксна цена.	Ценкање	Цена договорена између два или више партнера. Зависи од преговарачке моћи и вештина.
Карактеристике	Цена зависи од квалитета и броја карактеристика производа или услуга.	Принос	Цена зависи од стања на залихама и момента куповине.
Кориснички сегмент	Цена зависи од типа и карактеристика корисничког сегмента.	Тржиште	Цена се формира на основу односа понуде и потражње.
Количина	Цена је функција количине која се купује.	Аукција	Компететивно надметање одређује цену.

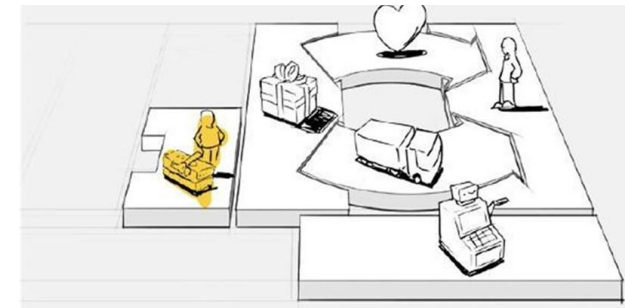
6. Кључни ресурси

- Које кључне ресурсе захтевају предложене вредности?
- Канали дистрибуције?
- Односи са клијентима?
- Токови прихода?

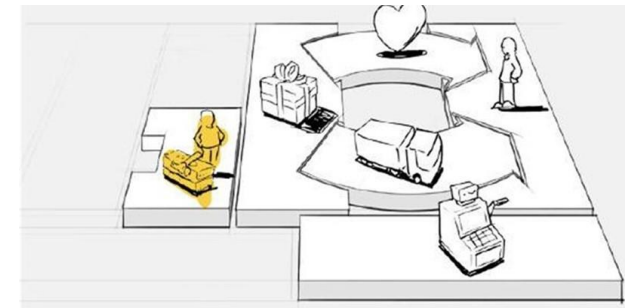

6. Кључни ресурси

- Компонента *кључни ресурси* описује **најважније ресурсе** који су потребни да би пословни модел могао да функционише.
- Ресурси омогућавају компанији да ствара и нуди *предлоге вредности, послује* на тржиштима, одржава *везе са корисничким сегментима* и *зарађује приходе*.
- Кључни ресурси могу бити **посеђовани** или **закупљени** или **потраживани** од кључних партнера.

Типови кључних ресурса

Физички

- Физичка средства као што су производне хале, зграде, возила, машине, системи продаје и мрежа дистрибуције.

Интелектуални

- Бренд, патенти, ауторска права, партнерства, корисничке базе, власничко знање.
- Тешко се развијају, али када су успешно креирани могу донети знатну зараду.

Људски

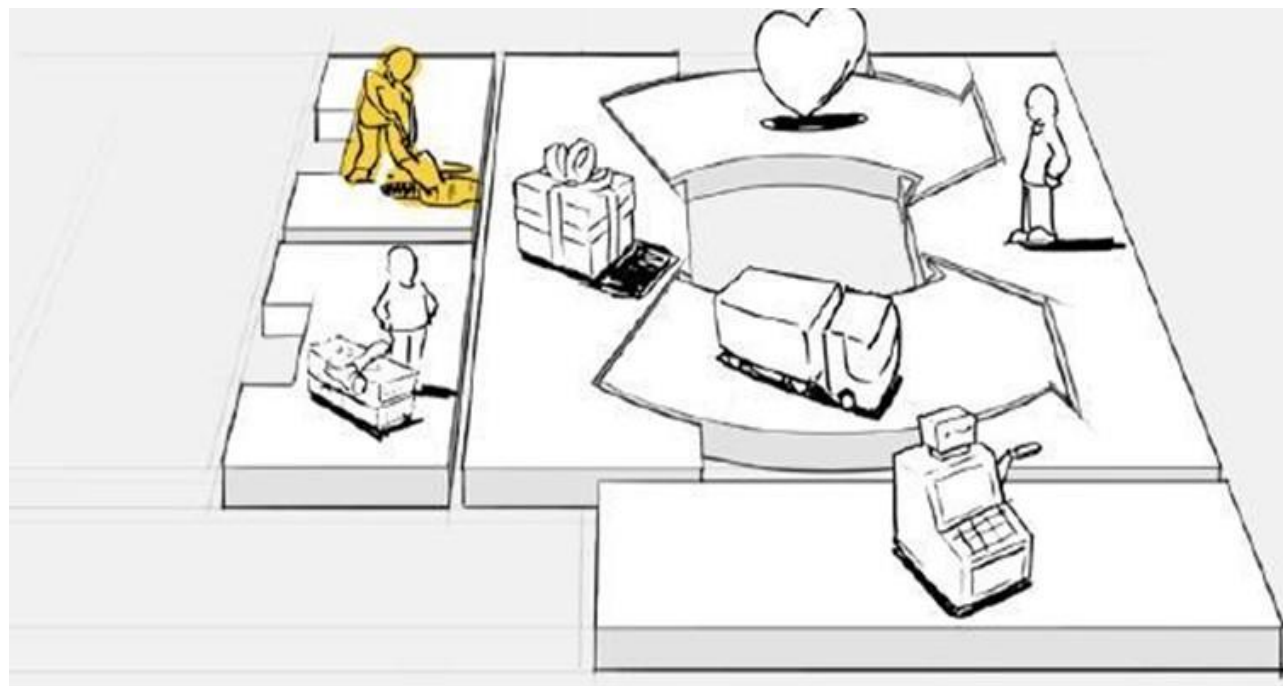
- Свака компанија захтева људске ресурсе.
- У неким индустријама и пословним моделима су посебно значајни.

Финансијски

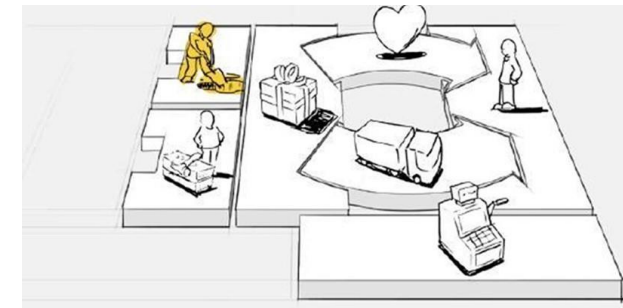
- Неким пословним моделима су потребни финансијски ресурси и/или гаранције као што су готовина, различити кредити или опције везане за акције, који ће им омогућити запошљавање кључних радника.

7. Кључне активности

- Шта су кључне активности које захтевају наши предлози вредности?
- Канали дистрибуције?
- Односи са клијентима?
- Токови прохода?

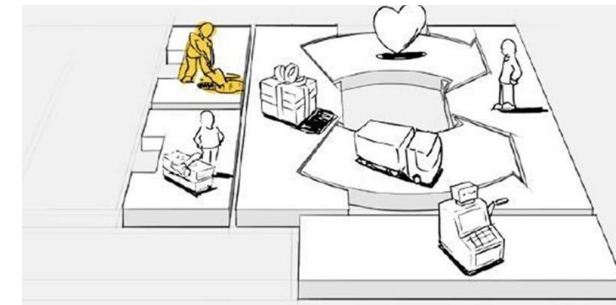

7. Кључне активности

- Ова компонента описује **најважније ствари које компанија мора да уради** да би њен пословни модел функционисао.
- Исто као и кључни ресурси, и кључне активности омогућавају компанији да ствара и нуди *предлоге вредности*, *послује* на тржиштима, *одржава везе са корисничким сегментима* и *зарађује приходе*.

Типови кључних активности

Производња

- Активности које се односе на дизајнирање, стварање и испоруку производа у значајним количинама или супериорног квалитета.
- Мануфактура.

Решавање проблема

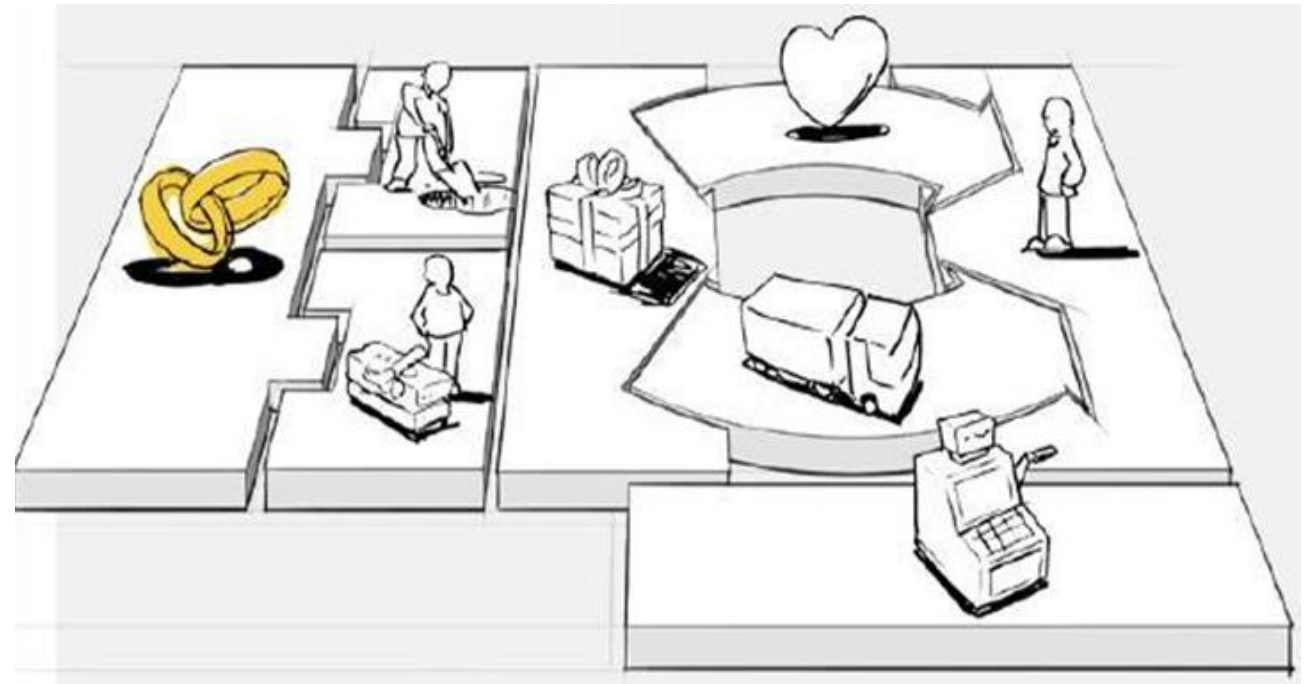
- Смишљање нових начина решавања индивидуалних проблема корисника.
- Консултовање, болничке услуге,...

Платформа/мрежа

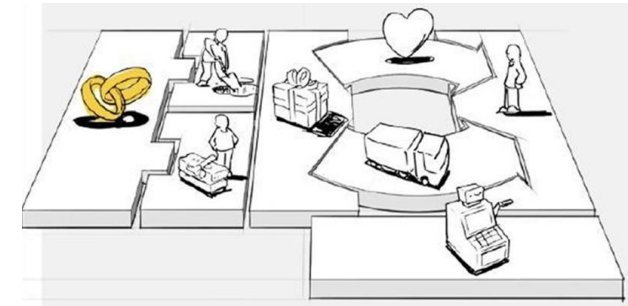
- Активности у пословним моделима код којих је платформа кључни ресурс.
- Управљање платформом, промоција платформе, пружање услуга.
- eBay, Visa,...

8. Кључни партнери

- Ко су нам кључни партнери?
- Ко су нам кључни добављачи?
- Које кључне ресурсе набављамо од партнера?
- Које кључне активности обављају партнери?

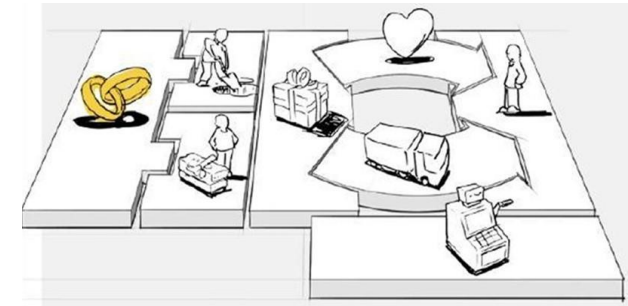

8. Кључни партнери

- Компонента *кључни партнери* описује **мрежу добављача и партнера** који омогућавају рад пословног модела.
- Компаније формирају партнерства да би:
  - Оптимизовале свој пословни модел.
  - Смањиле ризик и неизвесности.
  - Придобили ресурсе.

Типови кључних партнерстава

Стратешка алијанса међу не-конкурентима.

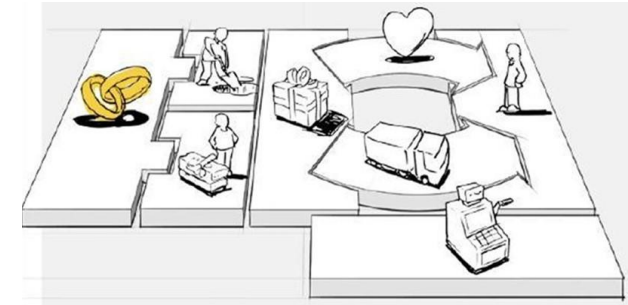
Стратешко партнерство између конкурената.

Заједничка улагања за развијање нових послова.

Односи купац-добављач за обезбеђивање сталних достава.

Мотивација иза формирања партнерства

Оптимизација и економија обима

- Оптимизација ресурса и активности.
- Нелогично је да компанија сама поседује све потребне ресурсе и спроводи све потребне активности.
- Обично је циљ смањење трошкова.

Смањење ризика и неизвесност

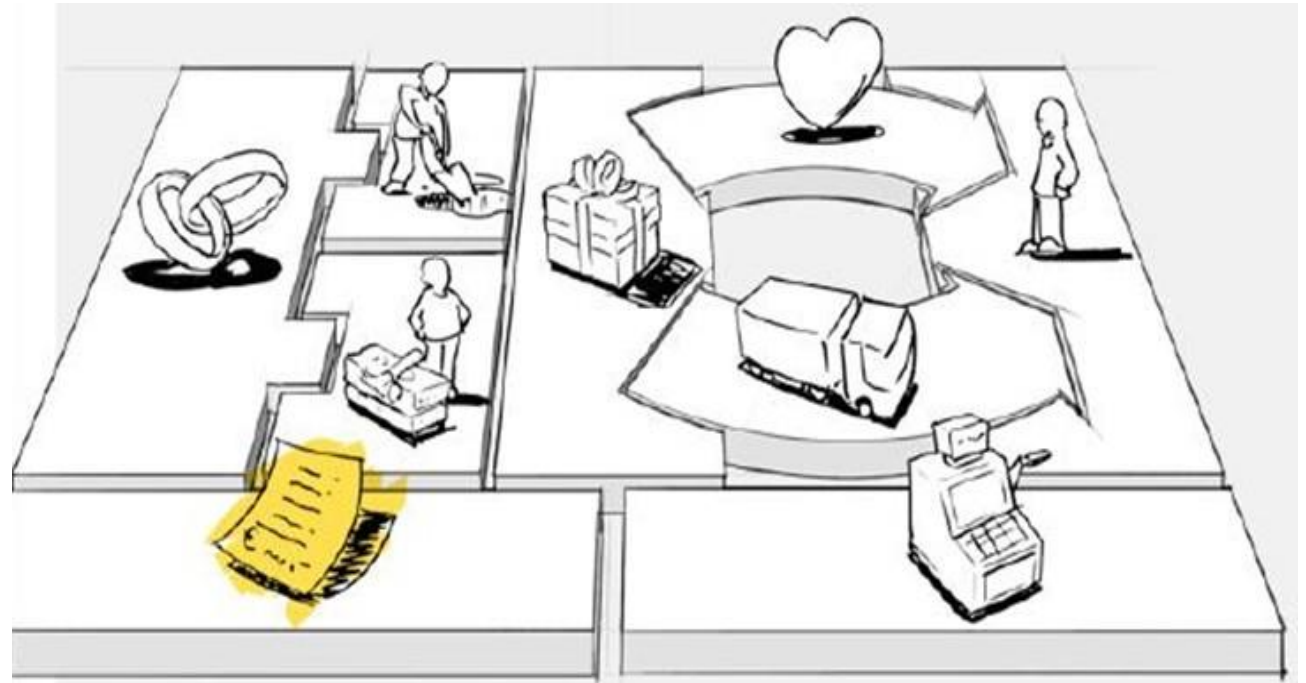
- Партнерства могу помоћи у смањењу ризика и неизвесности.
- Није необично да конкуренти у једној области стварају стратешке алијансе, док се у другој такмиче.

Аквизиција одређених ресурса и активности

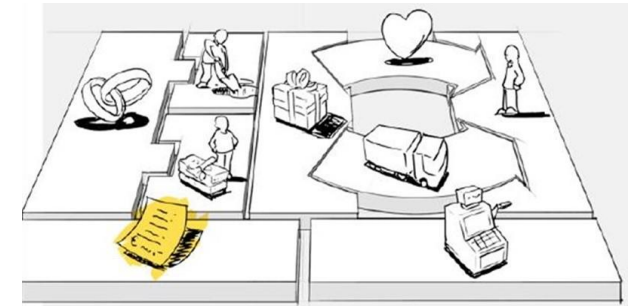
- Само мали број компанија поседује све ресурсе и обавља све активности из њиховог пословног модела.
- Компаније углавном проширују своје капацитете ослањањем на друге фирме које их снабдевају одређеним ресурсима или извршавају одређене активности.

9. Структура трошкова

- Који су најважнији трошкови у нашем пословном моделу?
- Који кључни ресурси су најскупљи?
- Које кључне активности су најскупље?

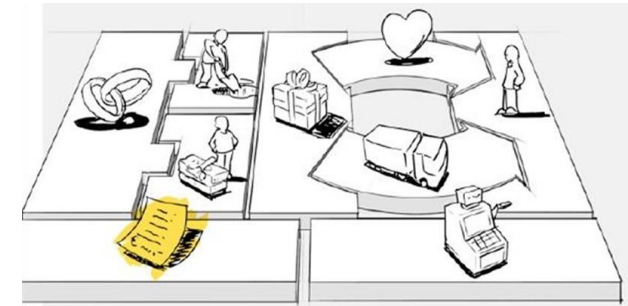

9. Структура трошкова

- Ова компонента описује све **трошкове** настале функционисањем пословног модела.
- Трошкови настају стварањем и пружањем *предлога вредности*, одржавањем односа са корисницима и генерисањем *прихода*.
- Трошкови се могу обрачунати релативно лако након дефинисања *кључних ресурса*, *кључних активности* и *кључних партнерстава*.

Типови структуре трошкова

- Минимизација трошкова се одвија у свим пословним моделима, али не истим интензитетом.

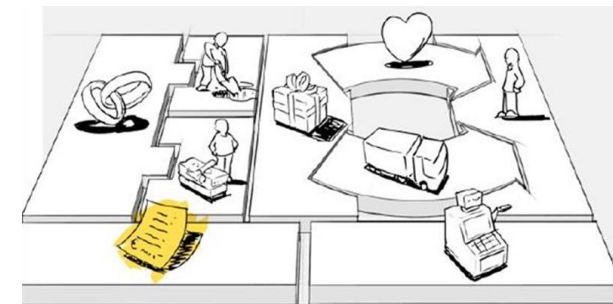
Пословни модели руковођени трошковима

- Трошкови се минимизирају где год је то могуће.
- Јефтине предлози вредности, максимална аутоматизација и екстензивно коришћење партнерских ресурса.

Пословни модели руковођени вредностима

- Фокус је на стварању вредности.
- Премијум предлози вредности и висок ниво персонализованих услуга.

Карактеристике структуре трошкова

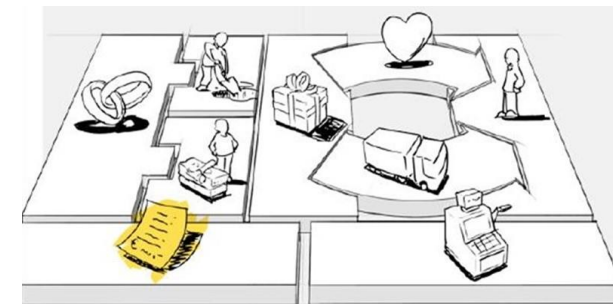
Фиксни трошкови

- Трошкови остају исти без обзира на количину производа или обим услуга који се продају.
- Фиксне плате радницима, закуп просторија,...

Варијабилни трошкови

- Трошкови варирају пропорционални са количином производа или обимом услуга који се продају.
- Материјал за производњу, енергенти,...

Карактеристике структуре трошкова

Економија обима – *Economies of scale*

- Трошкови по јединици које компанија има опадају због повећања производње.

Економија опсега – *Economies of scope*

- Мањи трошкови због већег обима операција компаније.
- Исти маркетиншке активности и канали дистрибуције могу да подрже различите производе.

Обрасци пословни модели

- Образац пословног модела описује *групу пословних модела* сличних карактеристика, сличне организације компоненти и сличног понашања.
- Извор инспирације.
- Један пословни модел може да садржи више образаца.

Раздвојени
пословни
модел

„Дуги реп“
пословни
модел

Вишестрана
платформа

Бесплатна
понуда

Отворени
пословни
модел

Раздвојени пословни модел

Раздвојени пословни модел

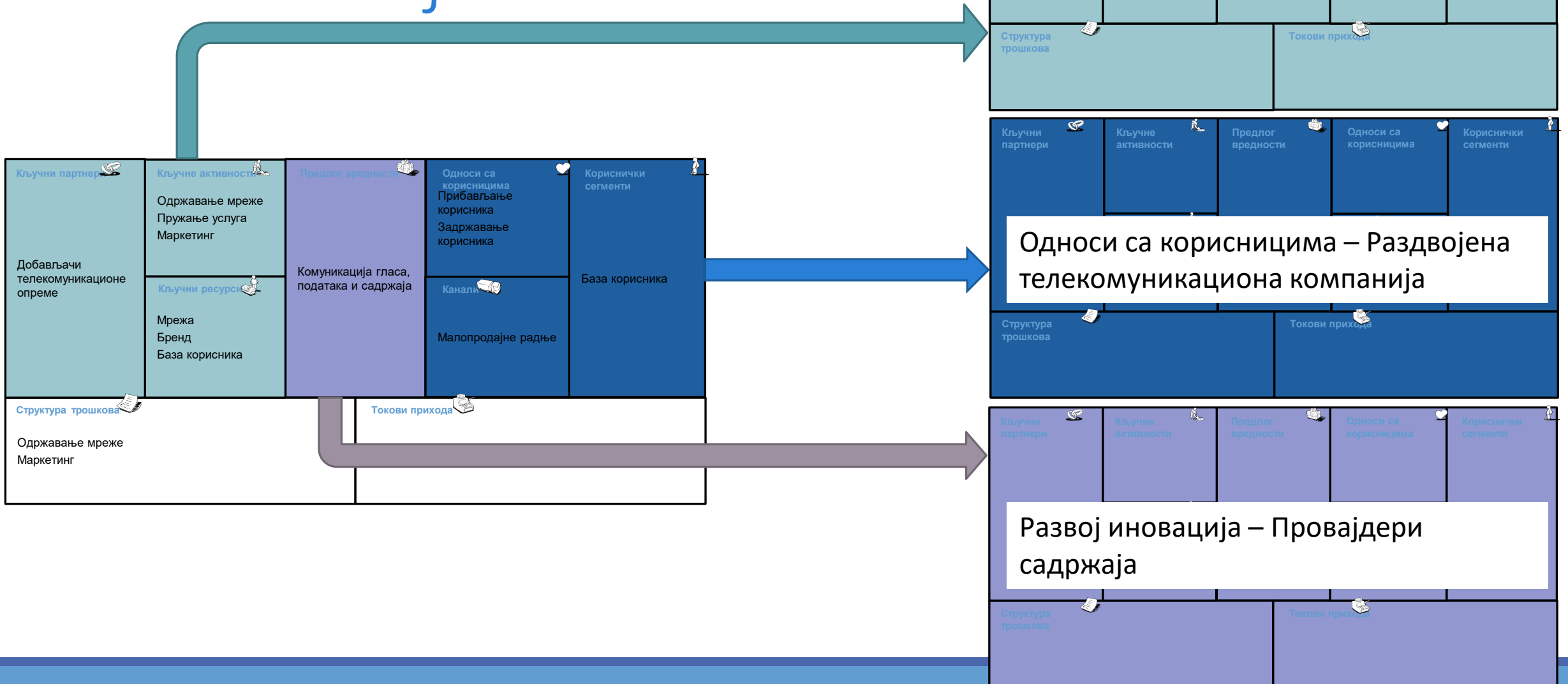

- У оквиру корпорације постоје три фундаментално различита типа бизниса:
  - **Односи са корисницима** – стицање корисника и изградња односа са њима.
  - **Иновација производа** – развој нових и атрактивних производа и услуга.
  - **Инфраструктура** – креирање и управљање платформама за велики број задатака који се понављају.
- Сваки од ових бизниса има различите економске, компететивне и културне императиве. Идеално их је раздвојити у посебне ентитете да би се избегли конфликти или нежељени компромиси у оквиру корпорације.

Телекомуникациона компанија

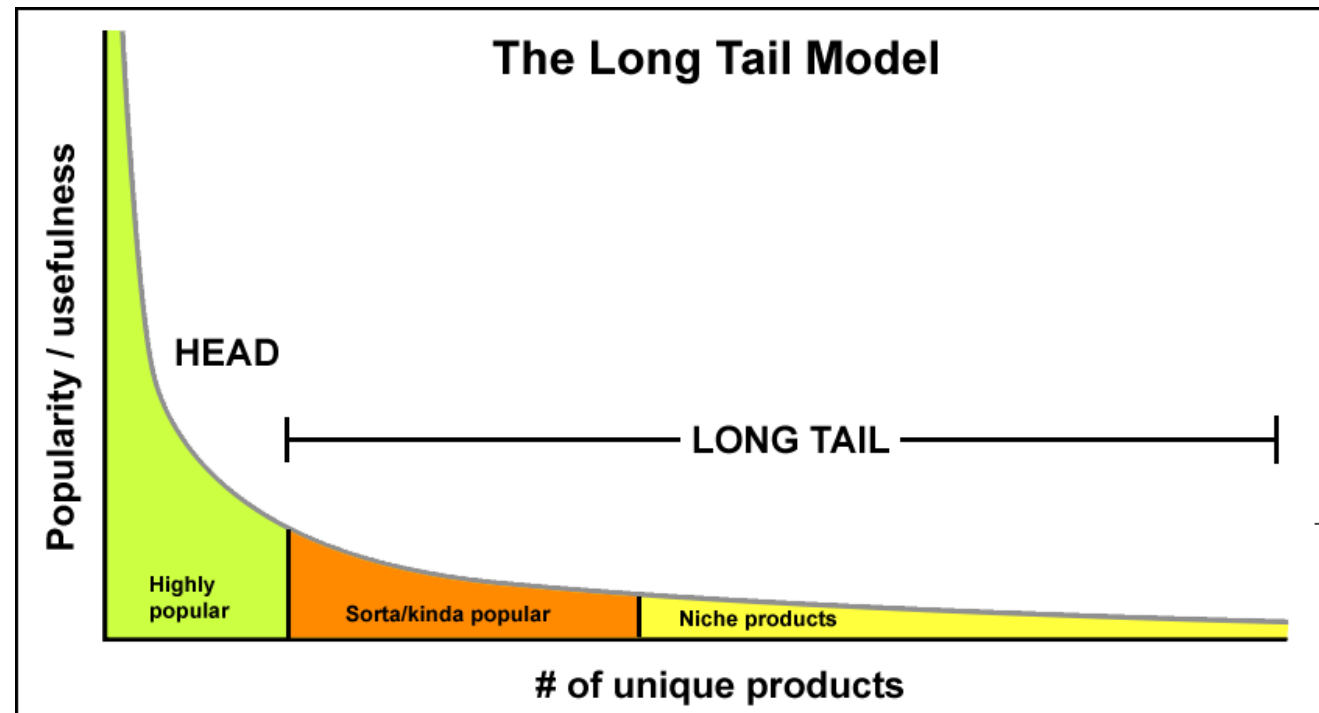
Телекомуникациона компанија

„Дуги реп“
ПОСЛОВНИ МОДЕЛ

„Дуги реп“ пословни модел

- Модел се заснива на идеји о понуди великог броја производа или услуга, од којих се сваки продаје релативно ретко.
- Збирно, продаја из нише може бити једнако уносна као и традиционални модел где мали број бестселера прави навећи приход.
- Развој овог пословног модела захтева
  - Ниске трошкове инвентара.
  - Јаку платформу која је у стању да садржај допреми до заинтересованих корисника.

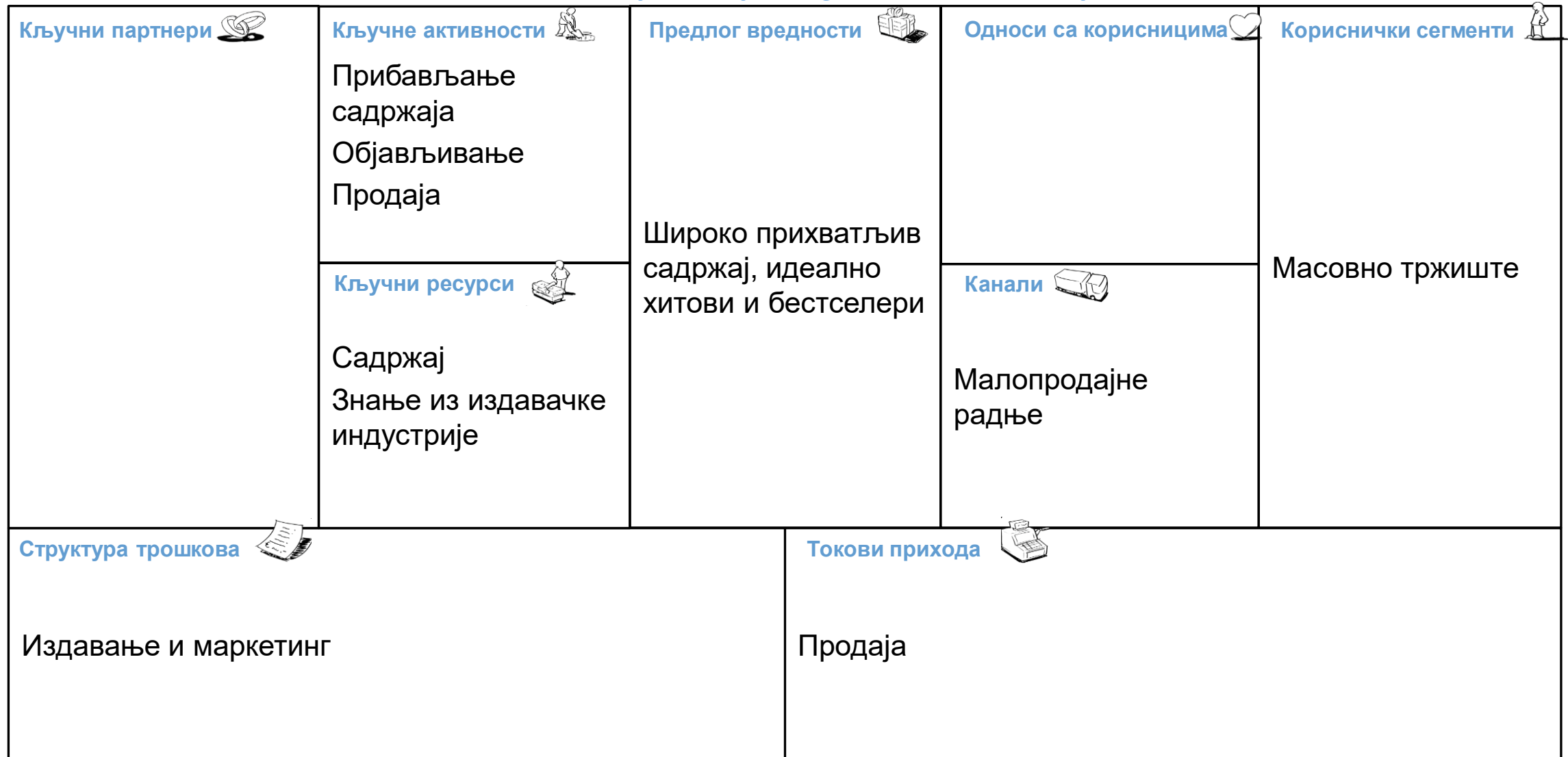

Разлози настанка

- 1. Демократизација средстава за производњу** – пад технолошких трошкова омогућава милионима да снимају музику, стварају филмове, креирају софтвере итд. на професионалном нивоу.
- 2. Демократизација дистрибуције** – Интернет је значајно смањио трошкове дистрибуције, поготово дигиталних производа.
- 3. Нижи трошкови повезивања понуде и потражње** – више није толико тешко наћи заинтересоване купце садржаја из нише (алати за претрагу и препоруке..).

Издавачка индустрија – стари модел

Издавачка индустрија – нови модел

<p>Кључни партнери </p>	<p>Кључне активности </p> <p>Прибављање садржаја Објављивање Продаја Развој платформе Логистика</p>	<p>Предлог вредности </p> <p>Широко прихватљив садржај, идеално хитови и бестселери</p> <p>Самоиздаваштво уз подршку</p> <p>Тржница за садржај из нише</p>	<p>Односи са корисницима </p> <p>Интернет заједнице Онлајн профили</p>	<p>Кориснички сегменти </p> <p>Масовно тржиште Аутори у нишама Заједнице у нишама</p>
<p>Структура трошкова </p> <p>Издавање и маркетинг Развој и управљање платформом</p>	<p>Токови прихода </p> <p>Продаја Ниско учешће у продаји Наплата услуге издавања и објављивања</p>			
<p>Кључни ресурси </p> <p>Садржај Знање из издавачке индустрије Платформа „штампа-на-захтев“ инфраструктура</p>	<p>Канали </p> <p>Малопродајне радње lulu.com</p>			

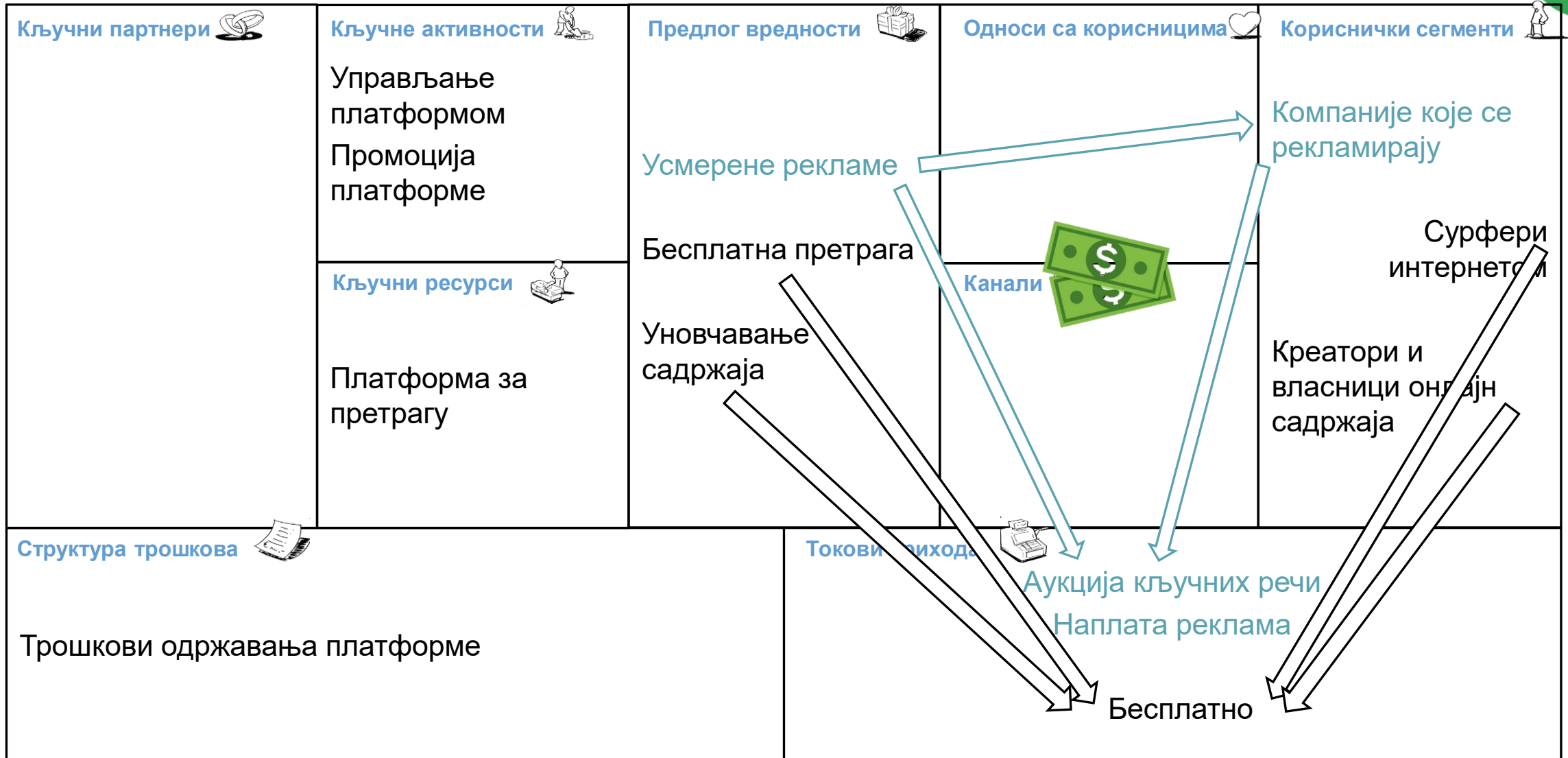
Вишестрана платформа

Вишестрана платформа

- Две или више **различитих**, али **међузависних** група корисника.
- Вредност се ствара искључиво онда када су **све групе присутне**.
- **Платформа** ствара вредност тако што омогућава *интеракцију* између група.
- Вредност платформе расте са порастом броја корисника – *ефекат мреже*.

Бесплатна понуда

Бесплатна понуда

- Најмање један значајни кориснички сегмент може у континуитету да користи **бесплатну понуду**.
- Корисничке сегменте који не плаћају финансирају други делови пословног модела или други кориснички сегменти.
- Потражња за бесплатном понудом је непропорционално већа него за понудом са веома ниском ценом.

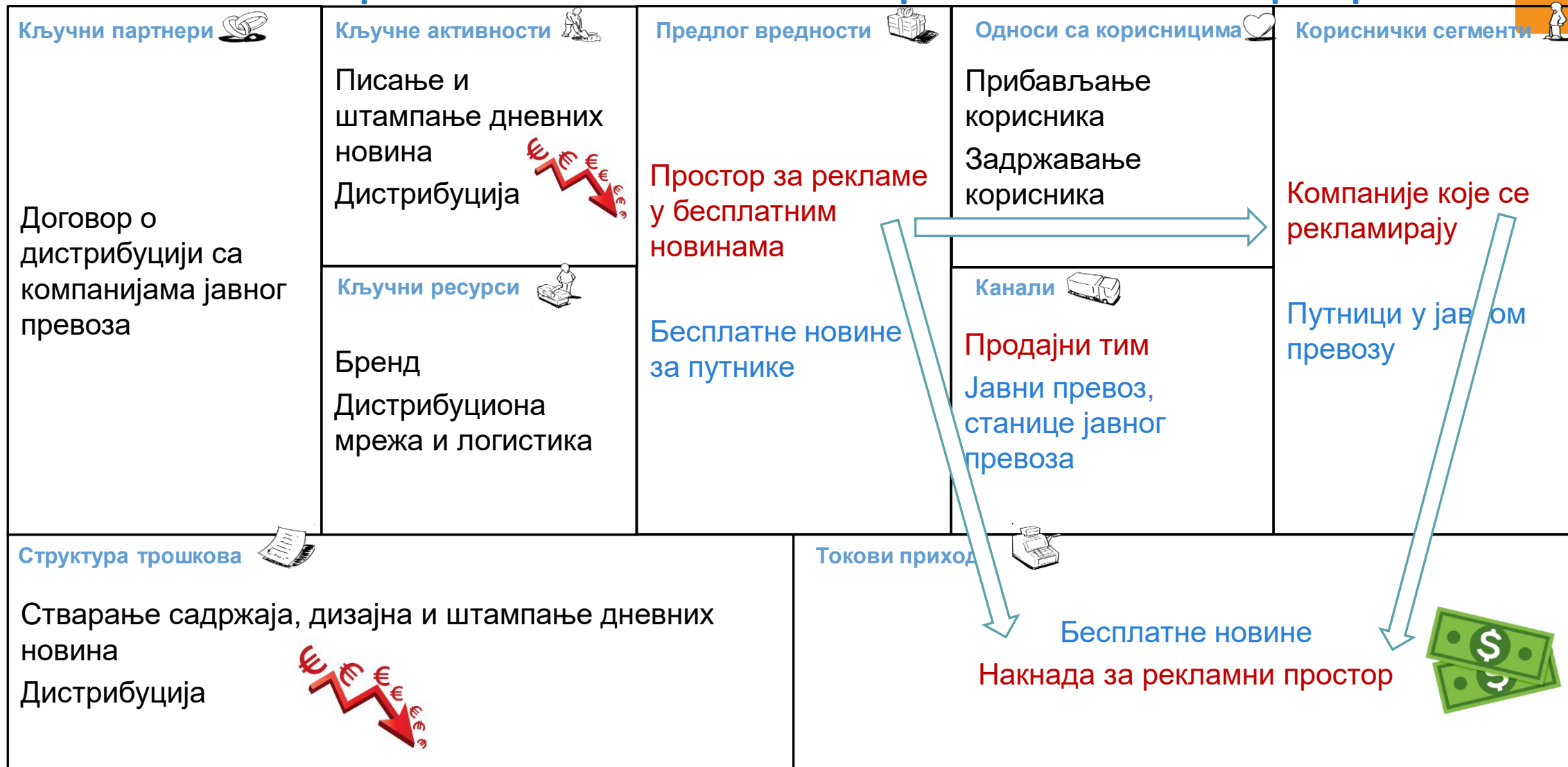

Рекламирање – вишестрана платформа

- Облик вишестране платформе.
- Једна страна платформе је дизајнирана да привуче што више корисника помоћу бесплатног садржаја, производа или услуге.
- Друга страна платформе генерише приходе купујући рекламни простор.

Рекламирање – вишестрана платформа

free + premium = Freemium

- Велики део корисника добија бесплатну понуду без скривених услова.
- Мањи део купаца добија напредну верзију понуде по одређеној цени (обично испод 10%).
- Кључне метрике:
  - Просечна цена услуживања бесплатног корисника.
  - Процент бесплатних корисника који постају премијум корисници.

free + premium = Freemium

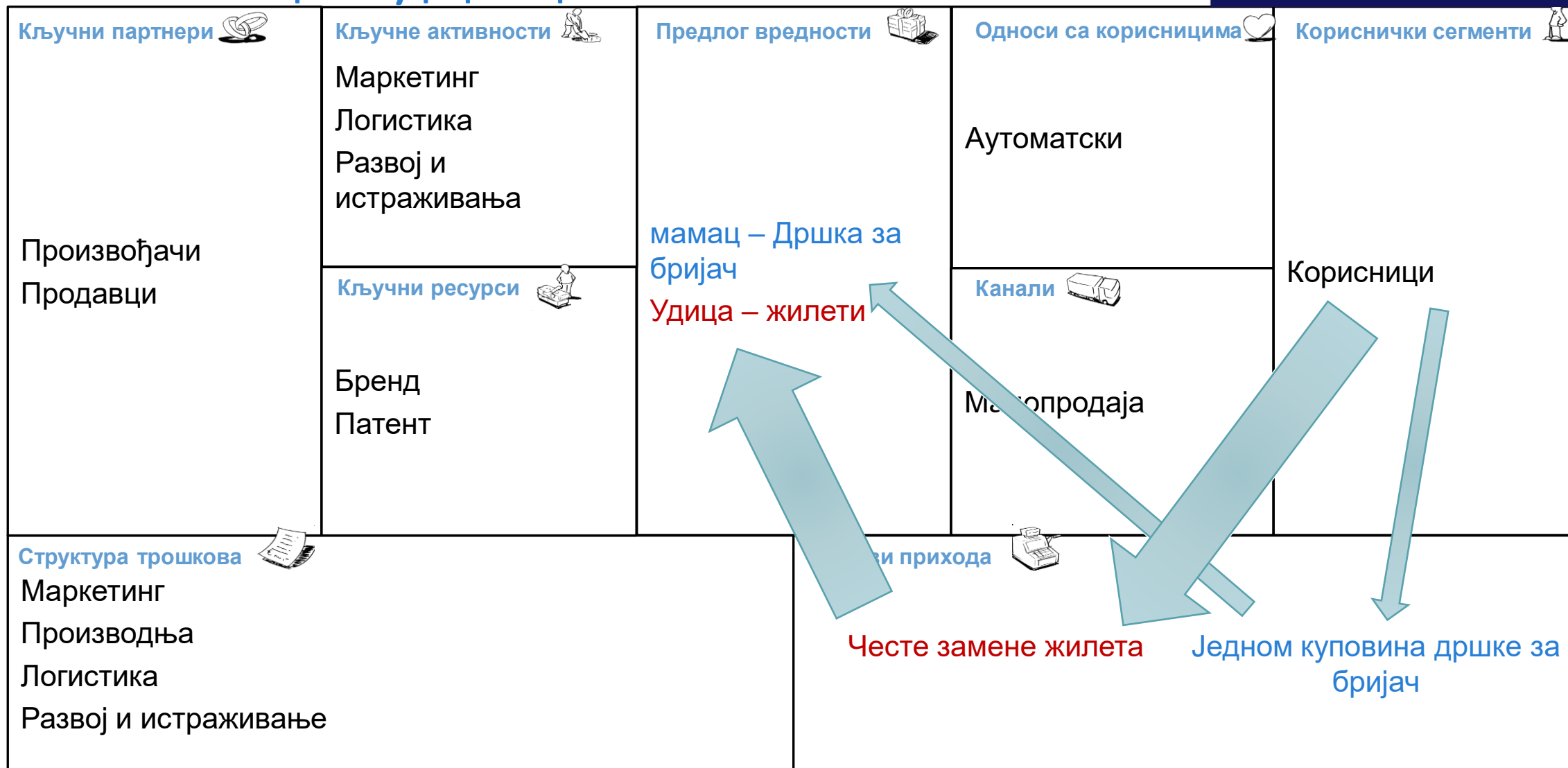
Кључни партнери Yahoo!	Кључне активности Управљање платформом	Предлог вредности Бесплатно дељење фотографија	Односи са корисницима Аутоматски	Кориснички сегменти Просечни корисници
	Кључни ресурси Платформа Бренд	Премијум услуга – неограничен простор и додатне услуге	Канали Flickr.com Yahoo.com Facebook, Google	Премијум корисници
Структура трошкова Стварање садржаја, дизајна и штампање дневних новина Дистрибуција		Токови прихода Бесплатан основни налог Претплата на премијум налог		

Мамац и удица (*Bait & Hook*)

- Атрактивна, врло јефтина или бесплатна иницијална понуда која подстиче будуће куповине повезаних производа и услуга.
- Основна идеја је повећање базе корисника.
- Држачи за жилете, мобилни телефони, штампачи и тонери...

Мамац и удица

Отворени пословни модел

Отворени пословни модел

- Користи га компанија која системски жели да створи вредност **сарађујући са спољашњим партнерима.**
  - 1. „од споља ка унутра“ (*outside-in*)** – коришћење екстерних идеја унутар фирме.
  - 2. “изнутра ка споља“ (*inside-out*)** – уновчавање неискоришћених идеја и ресурса дајући их екстерним извршиоцима.

Принципи иновације

Затворена	Отворена
Паметни људи из наше области раде за нас.	Морамо да радимо са паметним људима и унутар и ван компаније.
Да бисмо профитирали из истраживања и развоја (И&Р) морамо открити, развити и испоручити производ сами.	Екстерно И&Р може да створи значајну вредност. Интерно И&Р је потребно да би се искористио део те вредности.
Ако спроведемо највећи део истраживања у индустрији, побеђујемо.	Не морамо да спроведемо истраживање да бисмо га искористили.
Ако генеришемо највише добрих идеја у индустрији, побеђујемо.	Ако најбоље искористимо интерне и екстерне идеје, побеђујемо.
Морамо контролисати наш иновативни процес тако да наши конкуренти не профитирају од наших идеја.	Требало би да профитирамо од туђег коришћења наших иновација и да купујемо туђе интелектуално власништво када год то унапређује наше интересе.

„Споља ка унутра“

<p>Кључни партнери </p> <p>Компаније које поседују интелектуално власништво</p> <p>Екстерни истраживачи</p> <p>Пензионисани истраживачи</p>	<p>Кључне активности </p> <p>Интерно И&Р</p> <hr/> <p>Кључни ресурси </p> <p>Интерно И&Р</p>	<p>Предлози</p>
<p>Структура трошкова </p> <p>Унапређење интерног И&Р</p>		

■ Унапредити истраживање кроз развој екстерних партнерстава.

■ **Технолошки предузетници** – истраживачи из Р&Г систематски развијају односе са спољним истраживачима на универзитетима и у другим компанијама. „Лове“ спољна решења Р&Г проблема.

■ **Интернет платформе** – Р&Г се преко интернета повезује са истраживачима широм света који су способни да реше њихове проблеме и за то их награђују у кешу.

■ **Пензионисани истраживачи** – преко платформе Yourencore.com.

„Изнутра ка споља“

- Повећати доступност лекова у сиромашним земљама и унапредити истраживање у мање занимљивим областима.
- Права на интелектуалну својину отворена су за истраживање ван компаније. То се посебно односи на патенте за „незанимљиве“ лекове који нису искоришћени.
- Формиран је скуп патената који их чини доступнији.

<p>Предлог вредности </p> <p>Интелектуално власништво за неискоришћене идеје</p>	<p>Односи са корисницима </p> <p>Придобиање нових корисника и задржавање постојећих</p>	<p>Екстерни истраживачи</p>
	<p>Канали </p> <p>Скуп патената</p>	
<p>Токови прихода </p> <p>Продаја лиценци</p>		

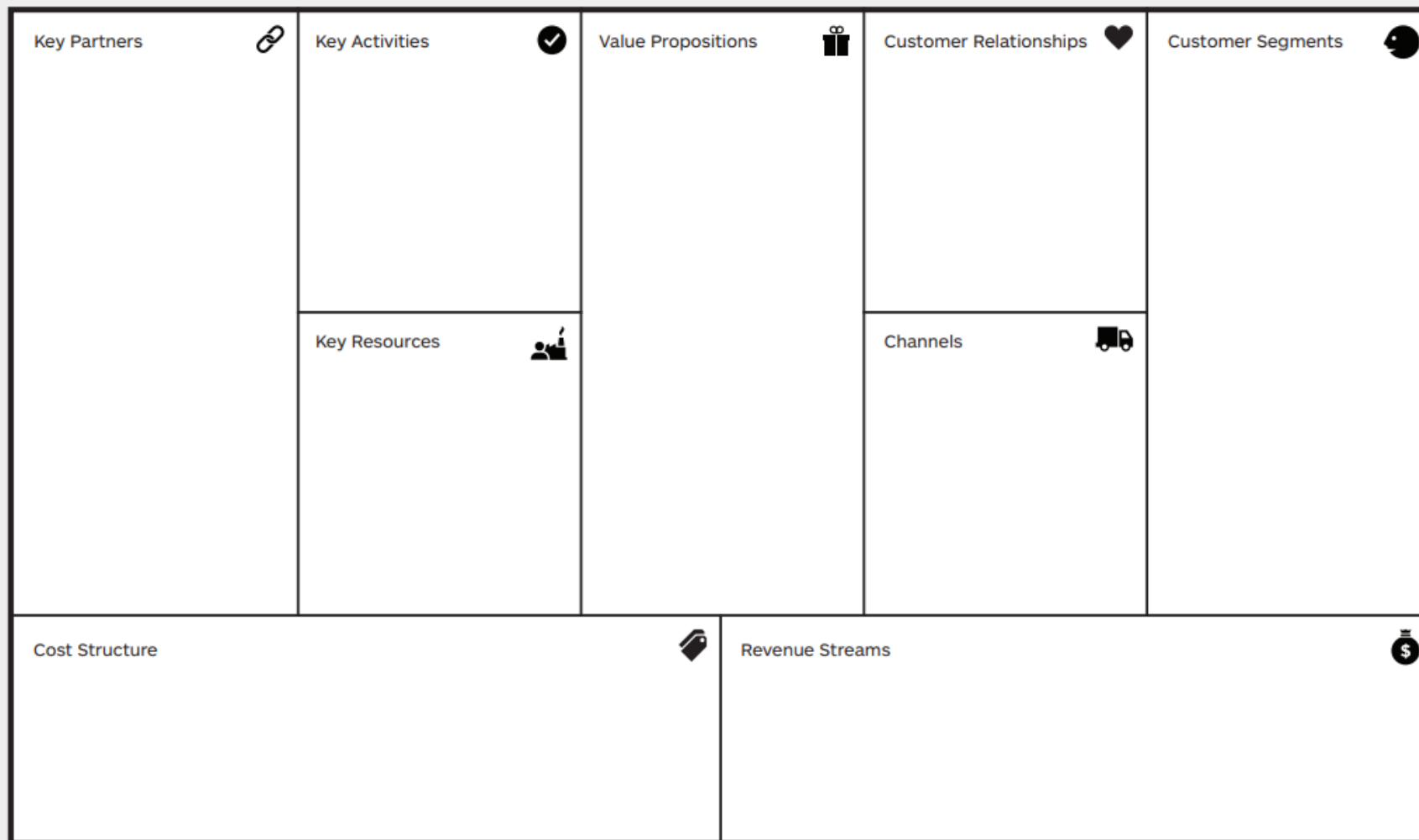
The Business Model Canvas

Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

 This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
DESIGNED BY: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

 Strategyzer
strategyzer.com

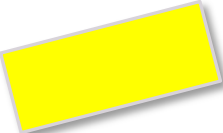
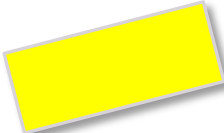

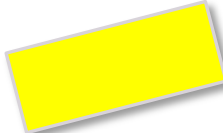

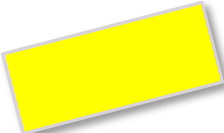

The Business Model Canvas

Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

Key Partners 	Key Activities 	Value Propositions 	Customer Relationships 	Customer Segments
	Key Resources 		Channels 	
Cost Structure 		Revenue Streams 		

 This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

DESIGNED BY: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

 Strategyzer
strategyzer.com

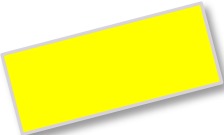

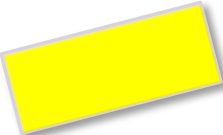

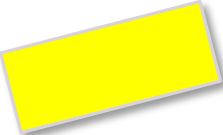
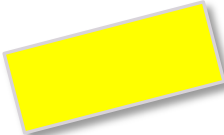

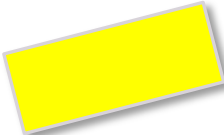

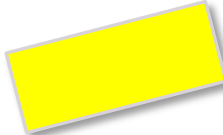

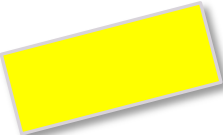

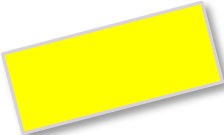
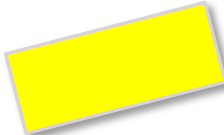

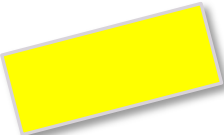
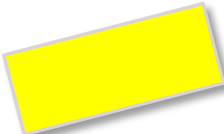

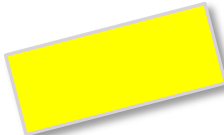
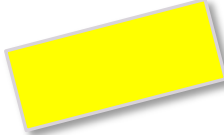
The Business Model Canvas

Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

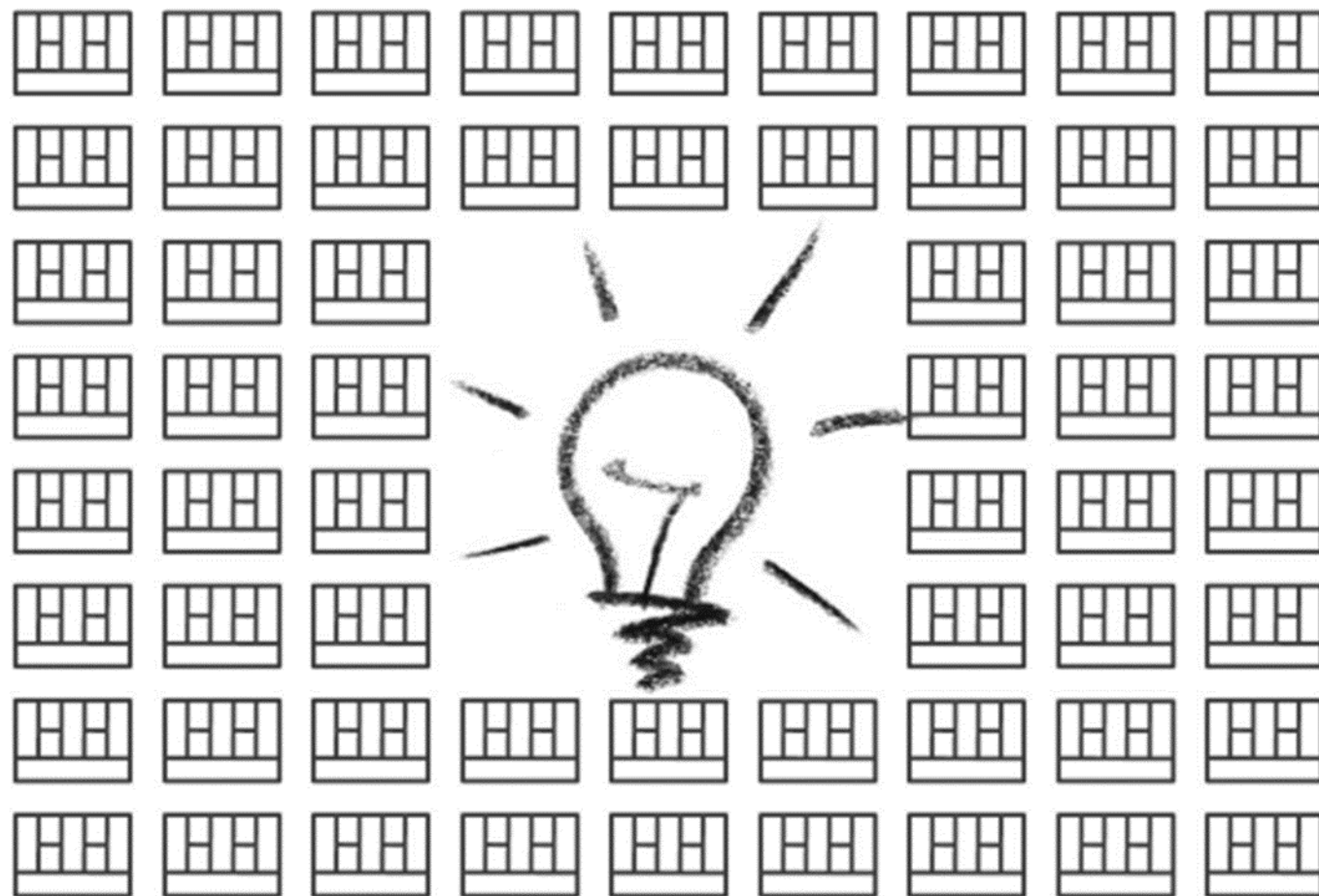
<p>Key Partners </p> 	<p>Key Activities </p> 	<p>Value Propositions </p> 	<p>Customer Relationships </p> 	<p>Customer Segments </p>
	<p>Key Resources </p> 		<p>Channels </p> 	
<p>Cost Structure </p> 		<p>Revenue Streams </p> 		

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

DESIGNED BY: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

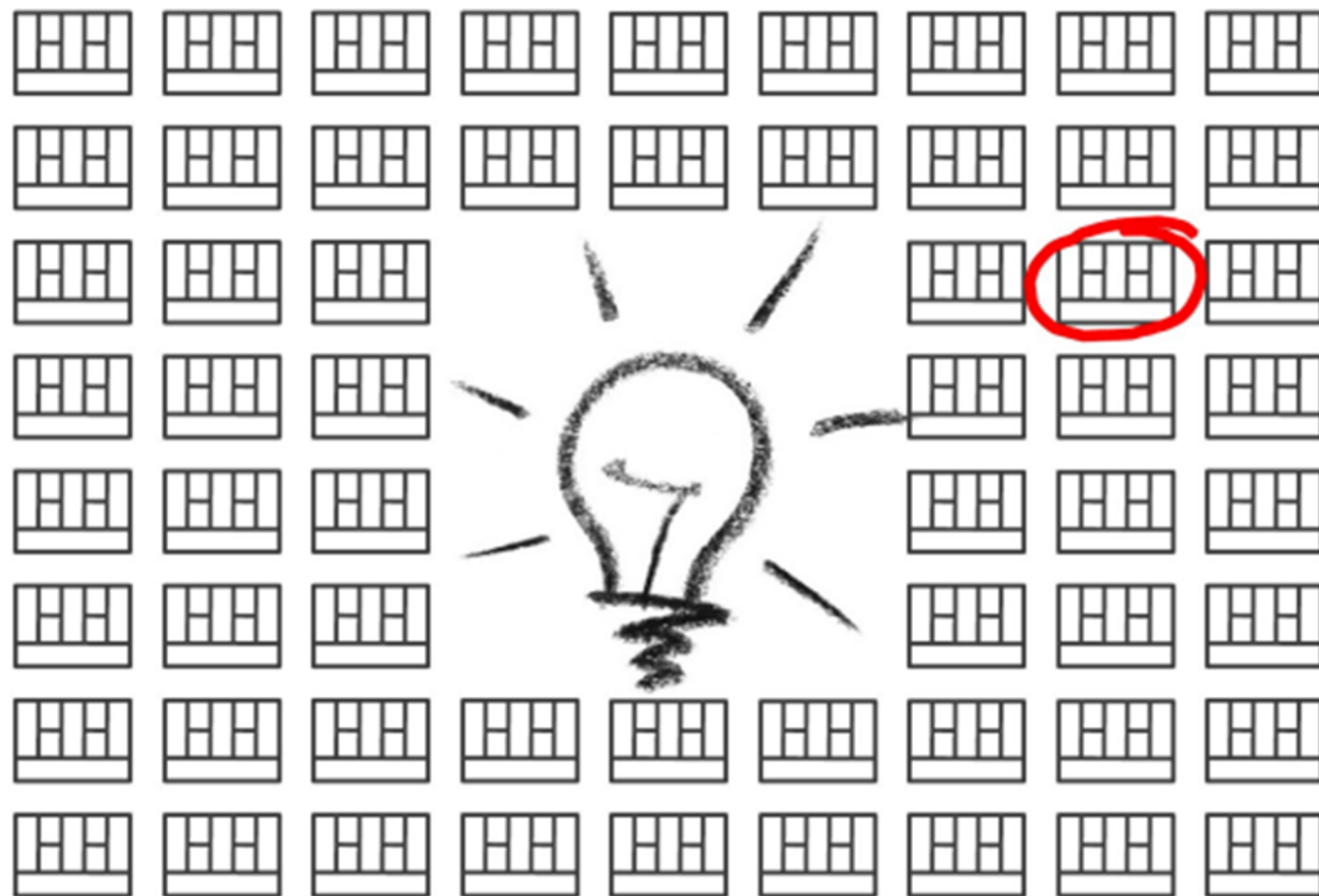
 Strategyzer
strategyzer.com

Размишљајте о
алтернативним
могућностима...

ИСТА ТЕХНОЛОГИЈА,
ПРОИЗВОД ИЛИ УСЛУГА
МОГУ ДА ИМАЈУ
РАЗЛИЧИТЕ ПОСЛОВНЕ
МОДЕЛЕ.

...док не
пронађете прави
пословни модел.

ПОКЛАПАЊЕ НА ПАПИРУ

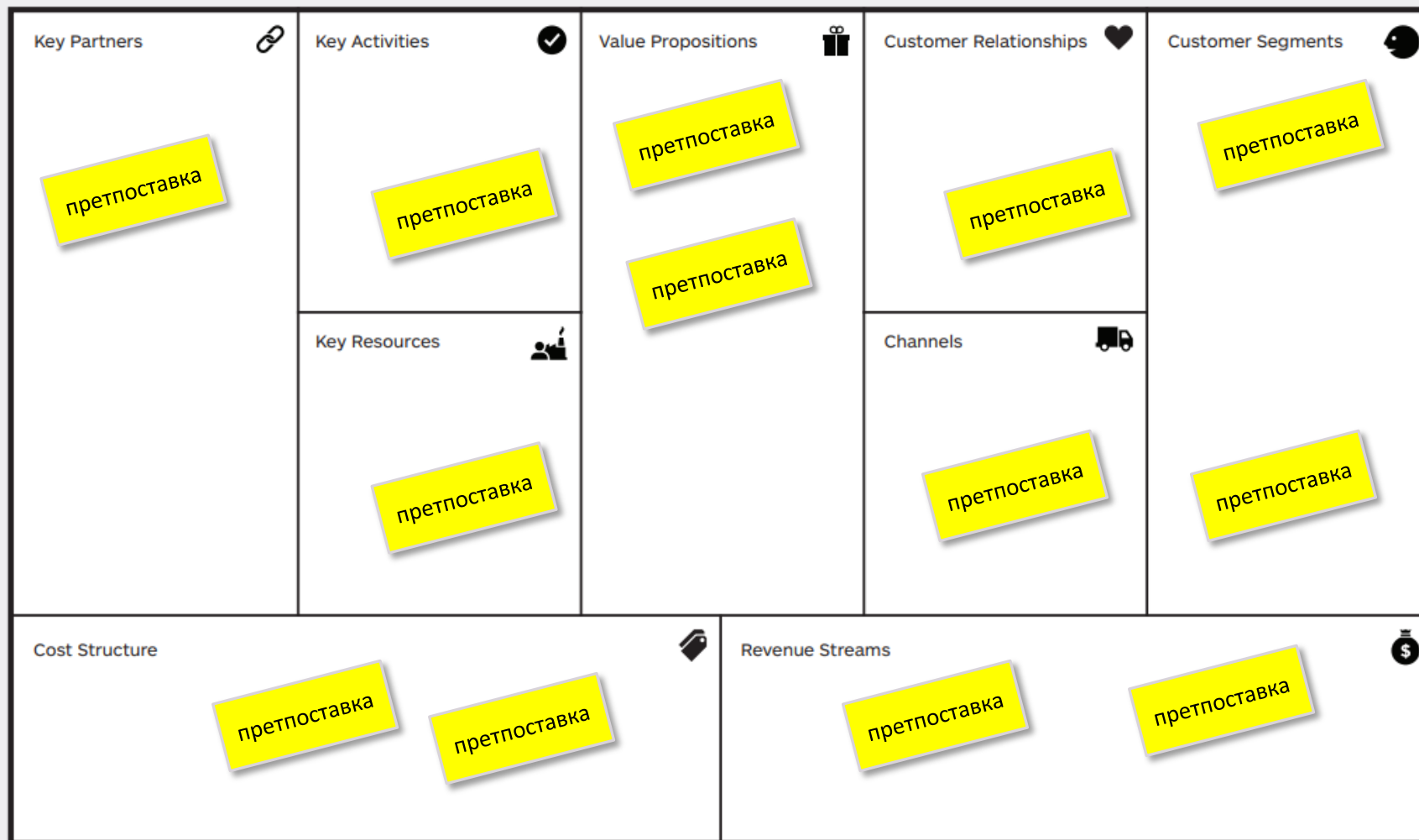
The Business Model Canvas

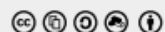
Designed for:

Designed by:

Date:

Version:

 This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported License. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> or send a letter to Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.
DESIGNED BY: Strategyzer AG
The makers of Business Model Generation and Strategyzer

 Strategyzer
strategyzer.com

Пословни план...

- ...описује циљеве, политику, стратегију и програм активности за имплементацију **изабраног пословног модела**.
- ...описује све битне **интерне** и **екстерне** елементе значајне за оснивање и пословање новог или постојећег предузећа.

Делови пословног плана

- Управљачки тим
- Пословни модел
- Функционална спецификација
- Финансијска анализа
- Анализа пословног окружења
- Анализа ризика
- Распоред активност

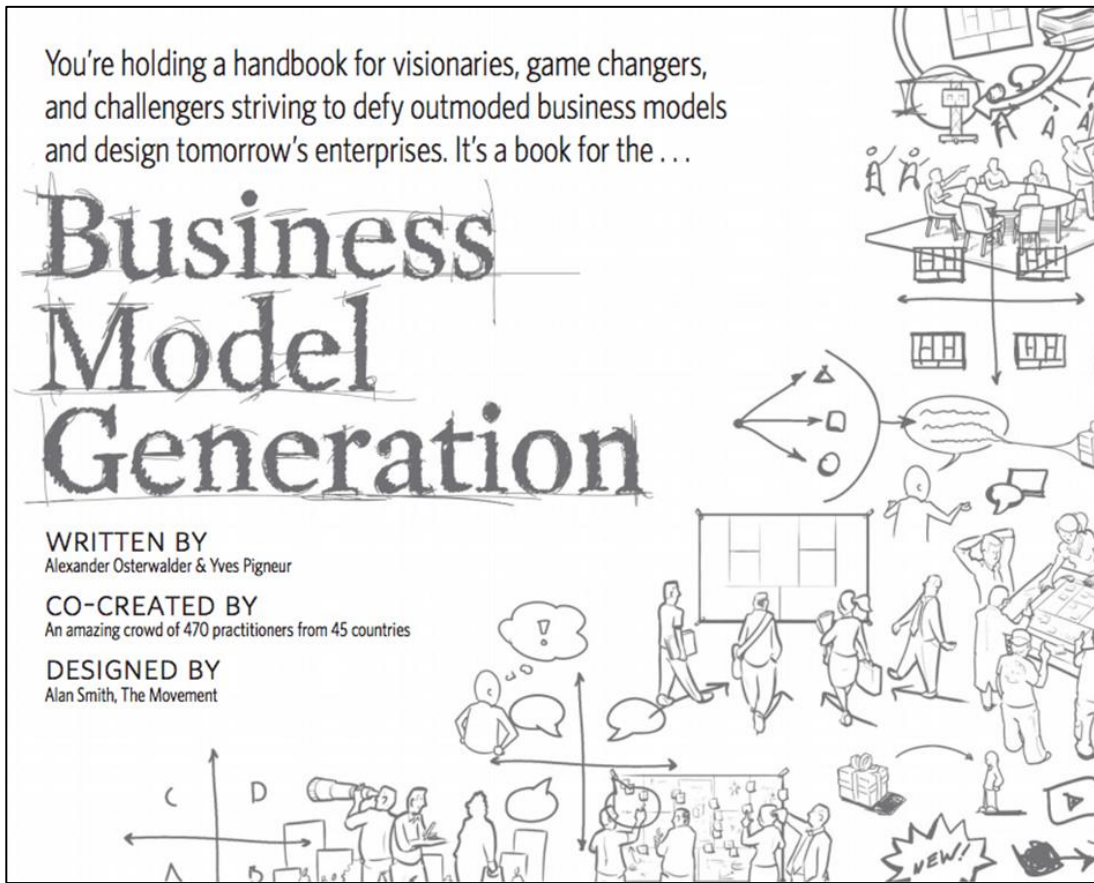
You're holding a handbook for visionaries, game changers, and challengers striving to defy outmoded business models and design tomorrow's enterprises. It's a book for the . . .

Business Model Generation

WRITTEN BY
Alexander Osterwalder & Yves Pigneur

CO-CREATED BY
An amazing crowd of 470 practitioners from 45 countries

DESIGNED BY
Alan Smith, The Movement

How to create products and services customers want.
Get started with...

Value Proposition Design

strategyzer.com/vpd

Written by
Alex Osterwalder
Yves Pigneur
Greg Bernarda
Alan Smith

Designed by
Trish Papadakos

WILEY

Литература